

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۰۱/۱۷

سوالات آزمون دفترچه شماره (۱) دوره دوم متوسطه پایه یازدهم انسانی

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۱۱۰ دقیقه	تعداد سوال: ۱۰۵

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

مدت پاسخگویی	شماره سوال		تعداد سوال	مواد امتحانی	ردیف
	تا	از			
۲۰ دقیقه	۱۵	۱	۱۵	ریاضیات	۱
۲۰ دقیقه	۳۵	۱۶	۲۰	علوم و فنون ادبی	۲
۱۵ دقیقه	۵۰	۳۶	۱۵	عربی	۳
۱۰ دقیقه	۶۰	۵۱	۱۰	تاریخ	۴
۱۰ دقیقه	۷۰	۶۱	۱۰	جغرافیا	۵
۱۰ دقیقه	۸۰	۷۱	۱۰	جامعه‌شناسی	۶
۱۵ دقیقه	۹۵	۸۱	۱۵	فلسفه	۷
۱۰ دقیقه	۱۰۵	۹۶	۱۰	روان‌شناسی	۸

ریاضیات

- ۱- جدول ارزشی ۵ گزاره، چند ردیف کم تر از جدول ارزشی ۷ گزاره دارد؟
 ۲ (۱) ۴ (۳) ۹۶ (۳) ۱۲۸ (۴)
- ۲- اگر گزاره p درست، گزاره q نادرست و گزاره r دلخواه باشد، ارزش ترکیب کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟
 (۱) $(-r \Leftrightarrow (p \wedge q)) \vee -q$
 (۲) $(-p \Leftrightarrow q) \Leftrightarrow r$
 (۳) $(q \Rightarrow p) \Rightarrow (p \wedge r)$
 (۴) $(q \vee p \vee r) \Rightarrow (-q \wedge p \wedge r)$
- ۳- کدام گزینه نمی تواند بیان ریاضی عبارت «تفاضل عدد ۱۰ از حاصل جمع مربع دو عدد زوج طبیعی برابر نصف عدد بزرگ تر می باشد» یا ساده شده آن باشد؟

$$x^2 + (x+2)^2 = \frac{x}{7} + 11; x \in \mathbb{N} \quad (۳)$$

$$x^2 + (x+2)^2 - 10 = \frac{x}{7} + 1; x \in \mathbb{N} \quad (۱)$$

$$2x^2 + 2(x+2)^2 - 22 = x; x \in \mathbb{N} \quad (۴)$$

$$2x^2 + 2x = \frac{x}{7} + 7; x \in \mathbb{N} \quad (۳)$$

- ۴- ترکیب $((p \Rightarrow q) \wedge q) \Rightarrow p$ ، به ترتیب در چند حالت درست و نادرست می باشد؟

۱ و ۳ (۱)
 ۲ و ۲ (۳)
 ۳ و ۱ (۳)
 ۴ و ۰ (۴)

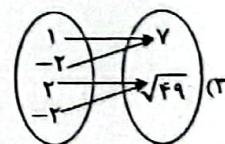
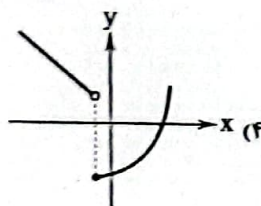
- ۵- ارزش کدام ترکیب بدون توجه به ارزش گزاره های تشکیل دهنده آن قابل تعیین نیست؟

(۱) $((p \Rightarrow q) \wedge p) \Rightarrow q$
 (۲) $(p \wedge q) \Rightarrow p$
 (۳) $(p \Rightarrow (p \vee q))$
 (۴) $((p \Rightarrow q) \wedge q) \Rightarrow p$

- ۶- کدام گزینه نمایش یک تابع نیست؟

(۱) $f = \{(1, 2), (2, 1), (-1, 4), (4, -1)\}$

x	$\sqrt{2}$	$\frac{1}{\sqrt{2}}$	$2\sqrt{2}$	$\frac{1}{\sqrt{2}}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$
y	۰	۱	۰	۱	۰

- ۷- کدام گزینه درست است؟

(۱) طول پله های نمودار تابع $y = [2x]$ برابر با ۲ واحد می باشد.

(۲) زاویه شاخه های نمودار تابع $y = |2x|$ با محور طول ها، ۴۵ درجه می باشد.

(۳) برد تابع $y = -x$ در دامنه $-2 \leq x \leq 2$ شامل ۵ عضو صحیح می باشد.

(۴) تابع علامت به تمام x های نامنفی مقدار ۱ را نسبت می دهد.

- ۸- دو تابع f و g در نقطه $(5, 5)$ مشترکند. نمودار تابع g موازی محور طول ها و نمودار تابع f منطبق بر نیمساز نواحی اول و سوم می باشد. اگر

نقطه $A(1, a^2 + a - 1)$ روی نمودار تابع g باشد، نقطه $B(a, -a)$ در کدام نواحی مختصاتی می تواند باشد؟

(۱) اول و دوم
 (۲) دوم و چهارم
 (۳) چهارم و سوم
 (۴) دوم و سوم

- ۹- اگر $f(x) = [6x - 3]$ و $g(x) = -|3x - 5|$ باشند، مقدار تابع $g + 2f$ به ازای $x = \frac{2}{3}$ کدام است؟ ([ ] نماد جزء صحیح است.)

۲ (۱) -۲ (۲) ۱ (۳) -۱ (۴)

۱۰- تخفیفات یک مغازه عمده فروش طبق جدول زیر به صورت پلکانی محاسبه می شود. اگر شخصی تعداد ۵۹۰۰۰ محصول ۴۰۰۰۰ تومانی

درصد تخفیف	تعداد محصول
۵ درصد	تا ۳۰,۰۰۰ محصول
۷ درصد	مازاد بر ۳۰,۰۰۰ تا ۵۰,۰۰۰ محصول
۱۲ درصد	مازاد بر ۵۰,۰۰۰ تا ۶۰,۰۰۰ محصول
۱۸ درصد	مازاد بر ۶۰,۰۰۰ محصول

خریداری کند، چند میلیون تومان تخفیف می گیرد؟

۱۲۹/۲ (۱)

۱۵۹/۲ (۲)

۱۵۹۲۰ (۳)

۱/۵۹۲ (۴)

۱۱- حاصل عبارت $\pi + [\frac{\pi}{4}] + [\frac{\pi}{3}] + [\frac{\pi}{6}] + [\frac{\pi}{5}] + \dots$ کدام است؟ ([ ] نماد جزء صحیح است.)

۵۰۰ (۲)

۵ (۱)

۵,۰۰۰,۰۰۰ (۴)

۵۰,۰۰۰ (۳)

۱۲- با توجه به $f = \{(-1, 6), (3, 3), (1, 0), (4, -2)\}$ و $g = \{(3, -1), (-1, 0), (2, 5), (4, 1)\}$ مجموع تعداد عناصر نمایش زوج

مرتبی توابع $f+g, f-g, f \cdot g, f \times g, \frac{f}{g}$ و $\frac{g}{f}$ کدام است؟

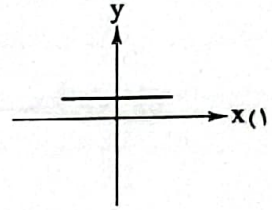
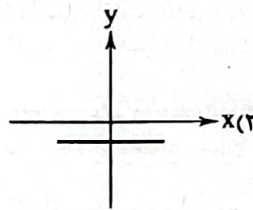
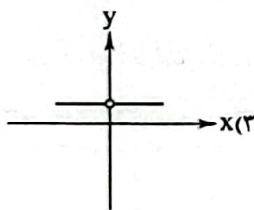
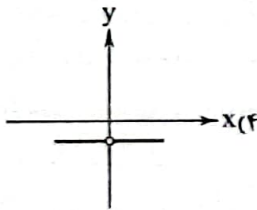
۱۹ (۲)

۲۰ (۱)

۱۷ (۴)

۱۸ (۳)

۱۳- اگر $f(x) = |x|$ و $g(x) = -|x|$ ، نمودار تابع $(\frac{f}{g})(x)$ کدام است؟

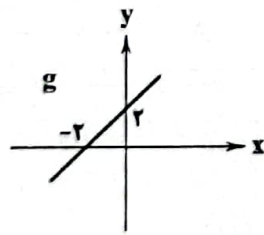
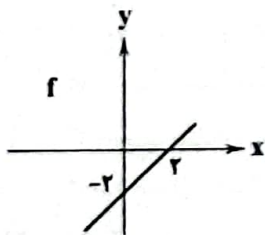
۱۴- با توجه به نمودار توابع داده شده، ضابطه تابع fg کدام است؟

$y = x^2 - 2$ (۱)

$y = x^2 + 2$ (۲)

$y = x^2 - 4$ (۳)

$y = x^2 + 4$ (۴)

۱۵- اگر $h(x) = [2x + 1]$ ، $g(x) = |x - 1|$ و $f(x) = \text{sign}(-2x)$ ضابطه تابع $y = h(x) + 5g(x)f(x)$ در بازه $2 < x < \frac{5}{4}$ کدام است؟ ([ ] نماد

جزء صحیح است.)

$10 - 5x$ (۴)

$1 + 5x$ (۳)

$-5x$ (۲)

$5x$ (۱)

علوم و فنون ادبی

۱۶- کدام گزینه اطلاعات نادرستی درباره قلمرو فکری شعر سبک هندی ارائه می کند؟

(۱) شعر در سبک هندی بیشتر در تک بیت خلاصه است و طول و عرض معنا از یک بیت پیش تر نمی رود.

(۲) شعر هندی شعری صورت گراست، نه معنی گرا و شاعران به زبان بیشتر توجه دارند، تا به معنی.

(۳) شاعران این دوره به دنبال مضمون سازی از هر چیزی در عالم طبیعت یا در ذهن استفاده کردند؛ اما این ها همه در سطح اند.

(۴) کار شاعران سبک هندی ترجمه مطالب فلسفی، عرفانی و غنایی گذشتگان به بیان سبک هندی بود.

- ۱۷- عبارت طرح شده در کدام اثر زیر است؟
 ۱) معجزه فی معاصیر لکنما کتبت فی بعضین و بعضین آن در علم عروض، فقه، بدیع و نقد شعر است که نثری ساده و روانه دارد.
 ۲) تاریخ گزیده این کتاب تاریخ پانزده قرن، خلفای چهارگانه، خلفای بنی عباس و تاریخ ایران را تا سال ۴۳۰ ه. ق. در برمی گیرد.
 ۳) تذکره دولتشاه این کتاب به تلوین کتب هفتاد و نه و با موضوع تاریخ احوال سلسله از حدیثی از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف نوشته شد.
 ۴) مرصادالعباد من تصدای المعاصی اثری است با نثری که ساده و گه دارای سجع و موازنه در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی.
- ۱۸- در کدام گزینه، به ترتیب ویژگی های فکری سنگ عراقی و شمراسانی آمده است؟
 ۱) روحیه پهلوانی و حماسی - روحیه عراقی و ادعایی
 ۲) معشوقی آسمانی - گرایش به فقه
 ۳) سبلی عقلی - سبلی خرد
 ۴) گرایش به شادی - معشوقی زمینی
- ۱۹- کدام مورد از ویژگی های زبانی شعر سنگ عراقی نیست؟
 ۱) «هی» که گاه جای «هی» را می گیرد.
 ۲) واژه های «اردون، ایذر، لار ایو و ...» به ندرت به کار می رود.
 ۳) کاربرد «هر» به فرجه ای دیده می شود.
 ۴) «هر» به جای «اندر» در حال جاگزین شدن است.
- ۲۰- کدام گزینه از جمله کتاب هایی که به نثر ساده در خارج از ایران نوشته شده اند، نیست؟
 ۱) کتب دارالشکوّه
 ۲) شرفنامه بدلیسی
 ۳) عین الحیات
 ۴) بدایع الوقایع
- ۲۱- در همه گزینه ها به شخصیت های ادبی قرن هفتم اشاره شده است؛ به جز ...
 ۱) شمس فیس رازی
 ۲) حمدالله مستوفی
 ۳) عطاملک جوینی
 ۴) فخرالدین عراقی
- ۲۲- واژه های کدام گزینه به ترتیب با واژه های «انغالی، گرافه، بیکران، زخم» هم وزن است؟
 ۱) جاودانه، میل، آسمان، اشک
 ۲) آشنایی، بهار، عاشقان، خانه
 ۳) پایداری، جهان، بی کسی، فند
 ۴) آشکارا، آفتاب، خاطره، باد
- ۲۳- در کدام گزینه به جهاهای هر یک از مصراع های زیر اشاره شده است؟
 «گر کسی در عشق آهی می کند تا نینداری گناهی می کند»
 ۱) --- UU- U- U-- (۱)
 ۲) - U --- U--- U-- (۲)
 ۳) - U --- U--- U- (۳)
 ۴) -- U --- U--- U(۴)
- ۲۴- کدام گزینه از تکرار ۴ باره رکن «مفاعیلن» ساخته شده است؟
 ۱) به روی سبیل گشادیم راه خانه خویش
 ۲) الا یا ایها التائی ادر کاسا و ناولها
 ۳) سوزد مرا سازد مرا در آتش ندارد مرا
 ۴) به صافی چو اشک و به پاکی چو آب
- ۲۵- کدام گزینه با بیت «به خوابش مگر دیده ای سعدیا / زبان درکش امروز کان دوش بود» هم وزن است؟
 ۱) اگر کاری کنی مرزوی ستانی
 ۲) هم فقهه ناتموده دانسی
 ۳) روی میوشان که بهشتی بود
 ۴) خدایا به خواری مران از درم
- ۲۶- وزن کدام بیت متفاوت است؟
 ۱) جان طرب پرست ما عقل خراب مست ما
 ۲) ای دل آغشته به خون چند بود شور و جنون
 ۳) چرخ بگردید بسی تا که چنین چرخ زدم
 ۴) تا همه جان ناز شود چونک طرب ساز شود
- ۲۷- در کدام گزینه به وزن بیت «من از این جا به ملامت نروم / که من این جا به امیدی گروم» اشاره شده است؟
 ۱) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (۱)
 ۲) مفعلتن مفعلتن فاعلن (۲)
 ۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (۳)
 ۴) فاعلن فاعلن فاعلن (۴)

- ۳۵- کدام گزینه با بیت «دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی» تناسب معنایی ندارد؟
- (۱) از آن زمان که بر این آستان نهادم روی
 (۲) منم ز سایه او آفتاب عالم‌گیر
 (۳) از نیکویی چو دلبر خورشیدرو شوند
 (۴) شاعر از خرمن این قوم به گاهی نرسد
- فراز مسند خورشید، تکیه‌گاه من است
 که سلطنت رسد آن را که یافت ظل (= سایه) هما
 در سایه عنایت تو ذره‌های خاک
 گر از این نقد به یک جو بدهد خرواری

زبان عربی (اختصاصی)

■ عین الأنسب في الجواب للترجمة من أو إلى العربية (۴۳ - ۳۶):

۳۶- (انفقوا مما رزقناكم من قبل أن يأتي يوم لا بيع فيه ولا خلة).

- (۱) «از آنچه قسمت شما کرده‌ایم انفاق کنید قبل از آن روز که در آن نه فروشی است و نه دوستی!»
 (۲) «چیزی را که رزق شما قرار دادیم انفاق کنید پیش از آن که روزی آید که فروش و دوستی در آن نیست!»
 (۳) «از آنچه به شما روزی کرده‌ایم انفاق کنید قبل از آنکه روزی فرا رسد که در آن نه فروشی است و نه دوستی‌ای!»
 (۴) «از چیزهایی که روزی شما قرار داده‌ایم انفاق کنید پیش از آنکه روزی آید که در آن هیچ نوع فروش و دوستی نیست!»

۳۷- «تبادل جميع اللغات العالمية مفرداتها دائما وهذا الأمر يجعلها غنية في البيان»:

- (۱) همه زبان‌های دنیا پیوسته واژگان خود را مبادله می‌کنند و این مسأله‌ای است که منجر به پُر بار شدنشان می‌شود
 (۲) تمامی زبان‌های دنیا همیشه واژگانشان را مبادله می‌کنند و به خاطر این مسأله در بیان غنی و پُر بار می‌شوند
 (۳) تمامی زبان‌ها در دنیا همیشه در حال تبادل واژگان هستند و این کار، آن‌ها را در بیان پُر بار کرده است
 (۴) همه زبان‌های جهانی پیوسته واژگانشان را تبادل می‌کنند و این امر، آن‌ها را در بیان غنی می‌سازد

۳۸- «عندما كان الأولاد يلعبون كرة القدم رمى أحدهم الكرة نحو النافذة فكاد أن ينكسر الزجاج»:

- (۱) زمانی که فرزندان فوتبال بازی می‌کردند، یکی از آن‌ها توپ را به سمت پنجره پرتاب کرد و نزدیک بود شیشه شکسته شود
 (۲) هنگامی که بچه‌ها با توپ بازی می‌کردند، یکی از آن‌ها توپ را به سمت پنجره‌ای پرتاب کرد و نزدیک بود شیشه را بشکند
 (۳) زمانی که فرزندان داشتند فوتبال بازی می‌کردند، یکی توپ را به سمت پنجره پرتاب کرد و نزدیک بود که شیشه آن را بشکند
 (۴) هنگامی که بچه‌ها فوتبال بازی می‌کردند، یکی از آنان توپ را به سوی پنجره‌ای پرتاب کرد و نزدیک بود شیشه شکسته شود

۳۹- «كانت والدتي تضر ألمها من الجميع لأنها لا تريد أن تحزن الآخرين عليها»:

- (۱) مادرم دردش را از همه مخفی می‌کرد، زیرا نمی‌خواست دیگران بر او ناراحت شوند
 (۲) مادرم درد خود را از همگان پنهان کرده بود، زیرا می‌خواست دیگران بر او ناراحت نشوند
 (۳) مادرم بود که دردهایش را از دیگران مخفی می‌کرد، زیرا نمی‌خواست دیگران برایش ناراحت شوند
 (۴) مادر من دردهایش را از همه ما پنهان می‌کند، زیرا او دوست ندارد دیگران برای او اندوهگین شوند

۴۰- عین الخطأ:

- (۱) إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ مَنْ يُحِبُّ عِبَادَهُ وَيَنْفَعُهُمْ! خداوند کسی را دوست دارد که بندگان را دوست بدارد و به آنان سود رساند
 (۲) لَا يَكْلُمُ الْعَاقِلُ بِصَوْتِ عَالٍ لِأَنَّهُ يُشْبِهُ صَوْتَ الْحَمَارِ! عاقل با صدایی بلند سخن نمی‌گوید، زیرا آن همانند صدای خر است
 (۳) يَنْقَرُ نَقَارُ الْخَشَبِ جَذْعَ الشَّجَرَةِ لِوُجُودِ فِيهَا بَيْتَةٍ! دارکوب به تنه درختان نوک می‌زند و در آن برای خود خانه‌ای را به وجود می‌آورد
 (۴) كُنْتُ أَصَبْتُ بِصَدَاعٍ شَدِيدٍ وَكَادَ رَأْسِي يَنْفَجِرُ مِنَ الْأَلَمِ! دچار سرد شدیدی شده بودم و سرم نزدیک بود از درد منفجر شود

۴۱- عین الخطأ:

- (۱) إِنَّ مَلَابِسَكَ هَذِهِ عَتِيقَةٌ فَعَلَيْكَ أَنْ تَشْتَرِيَ مَلَابِسَ جَدِيدَةً! این لباس‌های تو قدیمی است لذا باید لباس‌های نویی را بخری!
 (۲) عِنْدَمَا شَعَرَ الْفَتَى بِالْفَرْقِ أَخَذَ يُنَادِي أَصْحَابَهُ! هنگامی که جوان احساس غرق شدن کرد، شروع به صدا زدن دوستانش کرد
 (۳) إِنَّ الْاِقْتِصَادَ فِي اسْتِهْلَاكِ الْمَاءِ وَالطَّاقَاتِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مَوَاطِنٍ! میانه‌روی در مصرف آب و انرژی وظیفه هر شهروندی است
 (۴) الْعَاقِلُ هُوَ الَّذِي لَا يَسْمَحُ أَنْ تَمُوتَ سَاعَةٌ مِنْ سَاعَاتِ عَمْرِهِ بِلَا فَائِدَةٍ! عاقل کسی است که اجازه نمی‌دهد ساعتی از ساعات عمرش بدون فایده از دست برود

۴۲- «هرکس زیاد تلاش کند، به هدف خود می‌رسد!» عین الصحيح:

- (۱) من حاول كثيراً، يصل إلى هدفه
(۲) من يُحاول كثيراً، فقد يصل إلى أهدافه
(۳) الَّذِي يُحاول كثيراً، يصل إلى هدفه بنفسه
(۴) من كانت محاولته كثيرة، وصل إلى هدف نفسه

۴۳- (و إذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاماً): عین الألتب في المفهوم:

- (۱) به نرمی برآید ز سوراخ، مار / که تیزی و تندى نیاید به کارا
(۲) بود مرده هرکس که نادان بود / که بی دانشی مردن جان بودا
(۳) در گنج معیشت سازگاری است / کلید باب جنت بردباری است
(۴) چو بینی که جاهل به کین اندر است / سلامت به تسلیم و لین اندر است

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۴۴ و ۴۵):

۴۴- «الميزان آلة لمعرفة وزن الأشياء»:

- (۱) الميزان: اسم - مثني مذکر - معرف بال - معرفة بالعلمية - معرب / مبتدأ و مرفوع بالضمة
(۲) آلة: اسم - مفرد مؤنث (جمعه: آلات) - نكرة / خبر و مرفوع و علامة رفعه الضمة
(۳) وزن: مفرد مذکر (جمعه: أوزان) - معرب / مضاف إليه و المضاف «معرفة»
(۴) الأشياء: جمع توكسير و مفرد «الشيء» - معرب / مضاف إليه و مجرور

۴۵- «من يفكر قبل الكلام يسلم من الخطأ غالباً»:

- (۱) يفكر: مضارع - للفائز - مزيد ثلاثي من باب تفعيل - معلوم / فعل شرط و الجملة فعلية
(۲) الكلام: اسم - مفرد مذکر - معرف بال - معرب / مضاف إليه و مجرور بالكسرة
(۳) يسلم: فعل مضارع - للفائز - مزيد ثلاثي - متعدي / فعل و الجملة فعلية و جواب شرط
(۴) الخطأ: مفرد مذکر (جمعه: الأخطاء) - معرف بال - معرب / مجرور بحرف الجزر

■ عین المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (۵۰ - ۴۶):

۴۶- عین الخطأ في ضبط حركات المفردات:

- (۱) لا يحبُّ النَّاسُ كُلُّ مُعَجَّبٍ بِنَفْسِهِ
(۲) يَشْتَقِلُ وَالِدِي فِي مُؤَسَّسَةٍ تَرْبَوِيَّةٍ!
(۳) الْحِكْمَةُ لَا تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَكَبِّرِينَ
(۴) عَلَيْنَا أَنْ نَكُونَ شَاكِرِينَ عَلَى نِعْمِ اللَّهِ

۴۷- عین الخطأ في التعريف:

- (۱) الشائيم: الَّذِي يَسْبُ غَيْرَهُ وَ يُسِيءُ إِلَيْهَا
(۲) الوكنة: بيت الحيوانات الَّذِي تَعِيشُ فِيهَا
(۳) التخفيض: تقليل الأسعار لتشجيع النَّاسِ عَلَى الشُّرَاءِ
(۴) الحمار: حيوان يُسْتَعْمَدُ غَالِباً لِلْحَمْلِ وَ جَمْعُهُ: الْحَمِيرُ

۴۸- عین «ما» شرطية:

- (۱) ما يقوله هذا الرجل عني غير صحيح!
(۲) ما زرع أحد شجرة إلا و قد كتب له اجرا
(۳) ما أجمل ملتمعات حافظ و سعدي الشيرازي!
(۴) ما تقدم من خير أو شر تشهد ثمرته عاجلاً أم آجلاً

۴۹- عین حرف «ال» يفيد معنى اسم الإشارة:

- (۱) أنت غني و على الغني أن ينفق على الفقراء
(۲) يقدّم مطعم الفندق الرز و مرق باذنجان لطعام العشاء
(۳) رأيت شاباً في أحد الشوارع و كان الشاب يغني بصوت جميل!
(۴) علينا أن نكون صابرين أمام المشاكل و المصائب التي تصيبنا

۵۰- عین مجروراً بحرف الجر وُصفت بجملة:

- (۱) عالم ينتفع بعلمه خير من ألف عابد فتعلموا و علموا
(۲) كل يوم يذهب أخي إلى مكان أعرفه كي يطالع وحيداً
(۳) أيها المعلم لقد علمتنا درساً لن ننساه أبداً ما دمنا أحياء!
(۴) في كتاب كليله و دمنه حكايات تعلم القارئ دروساً قيمة

تاریخ

- ۵۱- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره «تاریخ طبری» صحیح است؟
 الف) از مهم‌ترین و مشهورترین تاریخ‌های عمومی است.
 ب) در این کتاب روایت‌های مختلف و متعدد درباره موضوع واحد با ذکر اسناد، بیان شده است.
 ج) گزارش‌های این کتاب به روش سال‌شماری و به ترتیب زمان وقوع، ارائه شده است.
 د) حاوی مطالبی درباره شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران است.
 ه) ترجمه و تلخیصی از آن، تحت عنوان تاریخ بلعمی به زبان فارسی در دوره سامانیان ارائه شده است.
 و) مؤلف هیچ نقد و نظری درباره درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌دهد و تعیین درستی یا نادرستی مطالب را به خواننده واگذار می‌کند.
- ۱) ۶ (۲) ۵ (۳) ۴ (۴) ۳ (۴)
- ۵۲- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
 «در جنگ احد که ..... میان سپاه اسلام و مشرکان مکه روی داد، .....»
 ۱) پیش از جنگ بدر - مشرکان با این‌که تمام نیرو و توان خود را به کار گرفتند، اما ناکام ماندند.
 ۲) پس از جنگ خندق - مشرکان به موفقیتی نسبی دست یافتند.
 ۳) در سال سوم هجری - گروهی از انصار از سپاه اسلام جدا شدند.
 ۴) در سال پنجم هجری - رزمندگان اسلام، ضربات جبران‌ناپذیری بر قریش وارد آوردند.
- ۵۳- ترتیب وقوع رخدادهای زیر، در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟
 الف) فتح صلح‌آمیز بیت‌المقدس
 ب) حمله اعراب مسلمان به منطقه سواد و فتح تعدادی از شهرهای آن منطقه
 ج) تبعید برخی از صحابه پیامبر از جمله ابوذر غفاری و عمار یاسر
 ۱) «ب» پیش از «ج» و «ب» پس از «الف»
 ۲) «الف» پیش از «ج» و «ب» پس از «ب»
 ۳) «ج» پس از «ب» و «ب» پس از «الف»
 ۴) «ب» پس از «ج» و «ب» پس از «الف»
- ۵۴- همه گزینه‌ها مربوط به دوره خلافت امویان است؛ به جز .....
 ۱) لشکرکشی به عراق بر علیه امام حسن (ع)
 ۲) برگرداندن خط و زبان دیوان‌ها از فارسی به عربی
 ۳) شکست مسلمانان از مسیحیان در جنوب فرانسه
 ۴) کوچ صدها هزار نفر از اعراب به داخل ایران
- ۵۵- چه تعداد از تحولات و رویدادهای ذکرشده، مربوط به دوره دوم خلافت عباسیان است؟
 الف) نفی حاکمیت عباسیان توسط امام کاظم (ع)
 ب) تأسیس نخستین سلسله حکومتی مسلمان ایرانی
 ج) گسترش اسلام در شبه‌قاره هند
 د) فعالیت جنبش شعوبیان در عراق
 ه) شکست مغولان در نبرد عین جالوت
- ۱) ۵ (۲) ۴ (۳) ۲ (۴) ۱ (۴)
- ۵۶- چه تعداد از عبارت‌های داده‌شده، درباره سلسله‌های حکومتی که در ابتدای قرن سوم تا نیمه قرن پنجم هجری در ایران تشکیل شدند، صحیح است؟
 الف) امرای سلسله‌های علویان طبرستان و آل بویه، به تقویت و گسترش مذهب تشیع در ایران کمک کردند.
 ب) در دوران حکومت‌های طاهریان و سامانیان، کشاورزی، تجارت و صنعت رشد چشمگیری یافت.
 ج) طاهریان و سامانیان عموماً نسبت به خلفای عباسی اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند.
 د) بنیان‌گذاران سلسله‌های صفاریان، زبیریان و آل بویه بدون اجازه و تأیید خلیفه، قدرت را به دست گرفتند.
 ه) سلسله‌های طاهریان و سامانیان را دودمان‌های زمین‌داری پایه‌ریزی کردند که از قدرت و نفوذ اقتصادی و پشتوانه اجتماعی و فرهنگی قابل ملاحظه‌ای برخوردار بودند.
 و) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی و استقرار نظام دیوانی منظم موجب رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل بویه شد.
- ۱) ۶ (۲) ۵ (۳) ۴ (۴) ۳ (۴)

- ۵۷- در مقایسه حکومت‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی، کدام عبارت‌ها نادرست هستند؟
 الف) در دوره حکومت غزنوی هم‌چون دوره سلجوقی، کشاورزی اصلی‌ترین فعالیت اقتصادی مردم ایران به شمار می‌رفت.
 ب) در دوره حاکمیت خوارزمشاهیان برخلاف دوره سلجوقیان، موقعیت اقتصادی و اجتماعی دهقانان دچار زوال شد.
 ج) در دوره سلجوقی هم‌چون دوره غزنوی، توسعه تشکیلات دیوانی و به کارگیری دیوان‌سالاران در نظام اداری ایران مورد توجه بود.
 د) پیروان مذهب اسماعیلیه در دوران سلجوقی برخلاف دوره غزنوی، یکی از مهم‌ترین مخالفان حکومت محسوب می‌شدند.
 ۱) الف - ب
 ۲) ج - د
 ۳) الف - ج
 ۴) ب - د

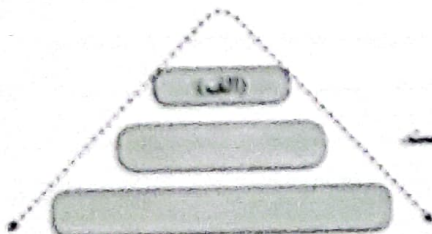
- ۵۸- حکومت «آق‌قویونلو» چه زمانی و در کدام نواحی بنا شد؟
 ۱) بعد از مرگ ابوسعید ایلخان - غربی
 ۲) دوره جانشینان غازان - شمالی
 ۳) دوره جانشینان تیمور - شرقی
 ۴) بعد از مرگ شاهرخ تیموری - مرکزی
- ۵۹- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
 «تسامح و تساهل دینی مغولان که ..... باعث شد .....»
 الف) متأثر از شرایط زندگی آن‌ها بود - بزرگان ایرانی به خوبی از این موقعیت برای مسلمان کردن مغولان بهره ببرند.
 ب) از روی آگاهی نبود - پیروان دین‌های گوناگون در میان آن‌ها به تبلیغ دین خود پردازند.
 ج) ناشی از حضور دیوان‌سالاران ایرانی در دربار بود - فرمانروایان و بزرگان مغولی راحت‌تر اسلام را بپذیرند.
 د) در پی اسلام آوردن آن‌ها ایجاد شد - در مسائل دینی چندان تعصبی نداشته باشند.

- ۶۰- کدام گزینه درباره مؤلف کتاب «تاریخ جهانگشا» صحیح است؟
 ۱) به دنبال کوشش‌های علمی و فرهنگی او تشیع در ایران گسترش یافت.
 ۲) در دوره سلطنت غازان، اصلاحات گسترده‌ای در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حقوقی انجام داد.
 ۳) کوشید تا مغول‌ها را با فرهنگ ایرانی و آداب کنش‌داری آشنا کند و زمینه مسلمان شدن این قوم غالب را فراهم آورد.
 ۴) او بسیاری از دانشمندان منواری در برابر هجوم مغولان را به ایران بازگرداند.

جغرافیا

- ۶۱- به ترتیب، هدف از ناحیه‌بندی چیست و انتخاب معیار و ملاک برای تعیین حدود یک ناحیه به چه عاملی بستگی دارد؟
 ۱) عملی کردن مطالعات و تحقیقات درباره مکان‌ها - میزان شباهت‌ها و تفاوت‌های نواحی
 ۲) شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف - هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان
 ۳) برنامه‌ریزی صحیح برای مکان‌ها - میزان شباهت‌ها و تفاوت‌های نواحی
 ۴) تقسیم‌بندی سطح زمین به واحدهای جغرافیایی - هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان
- ۶۲- چه تعداد از عبارت‌های زیر، درباره «الف» صحیح است؟
 الف) شامل نواحی جمعیتی، فرهنگی و اقتصادی است.
 ب) بستر زندگی و فعالیت‌های انسان محسوب می‌شوند.
 ج) بخشی از سطح زمین است که تحت مدیریت سیاسی یا فرمانروایی یک قدرت سیاسی است.
 د) با توجه به مقیاس فضای جغرافیایی و نظام مدیریت حاکم بر آن انواع مختلفی دارد.
 ه) جوامع انسانی برای ادامه حیات خود به آن وابسته‌اند.
 و) با مرزهای قراردادی از نواحی مجاور، متمایز می‌شوند.

- ۶۳- کدام گزینه درباره مقایسه ناحیه حارهای و جنب حاره صحیح است؟
 ۱) در ناحیه حارهای برخلاف جنب حاره فشار هوا به سمت مرکز ناحیه افزایش می‌یابد.
 ۲) در ناحیه جنب حاره برخلاف حاره بیشترین جذب و تابش انرژی خورشیدی صورت می‌گیرد.
 ۳) در ناحیه حارهای برخلاف جنب حاره میزان تولید ماده آلی بیشتر است.
 ۴) در ناحیه جنب حاره برخلاف حاره نیروی کوریولیس ضعیف‌تر از فرونشینی هوا می‌شود.

- ۷۰- کدام مثال‌ها بیانگر تأثیر تصمیمات سیاسی بر جغرافیا و فضاها را جغرافیایی است؟
 الف) کشمکش بین اوکراین و روسیه بر سر شبه جزیره کریمه
 ب) احداث و بهره‌برداری از تونل مانش میان دو کشور فرانسه و انگلستان
 ج) ساخت جرایر مصنوعی در آب‌های خلیج فارس
 د) تلاش کشورهای سلطه‌گر برای نفوذ در کشورهای منطقه خلیج فارس

۱۴ - ب - ج

۱۳ - الف - د

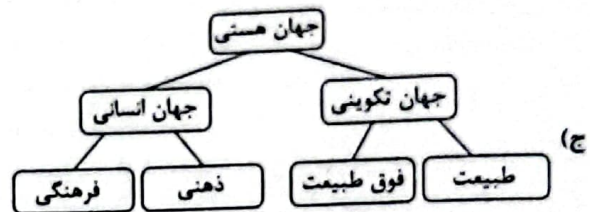
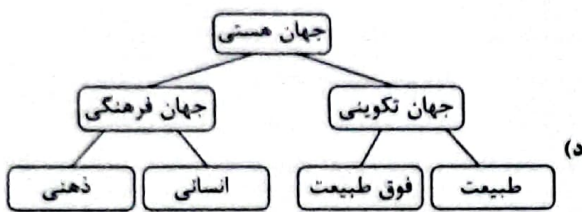
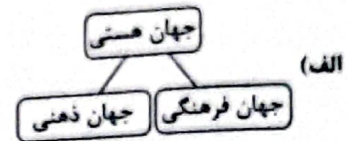
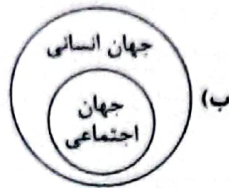
۱۲ - ج - د

۱ - الف - ب

جامعه‌شناسی

- ۷۱- به ترتیب وضعیت شکل‌های زیر، از حیث درست (ص) یا نادرست (غ) بودن، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

۱۲ - غ - ص - ص - غ

۱ - ص - غ - ص - غ

۱۴ - غ - غ - ص - غ

۳ - ص - ص - غ - ص

- ۷۲- به ترتیب در صورت محقق نشدن کدام یک از ارزش‌های متعلق به یک فرهنگ جهانی مطلوب، نتایج زیر حاصل می‌شود؟

«از بین بردن قدرت مقاومت بشر - نداشتن معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌ها - انکار نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان -

ناتوانی در پاسخ به پرسش‌های متغیر و ثابت انسانی»

۱) آزادی - عقلانیت - تعهد و مسئولیت - تعهد و مسئولیت

۲) تعهد و مسئولیت - عقلانیت - عدالت - عقلانیت

۳) آزادی - حقیقت - عدالت - تعهد و مسئولیت

۴) تعهد و مسئولیت - حقیقت - تعهد و مسئولیت - عقلانیت

- ۷۳- به ترتیب کدام عبارت در رابطه با «استعمار فرانو» درست و در رابطه با «استعمار نو» نادرست می‌باشد؟

۱) استعمارگران بیش از ابزارهای نظامی و سیاسی، از ابزارهای فرهنگی و علمی به ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند - استعمار نو،

پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره، طی قرن نوزدهم به وجود آمد.

۲) از طریق دولت‌های دستنشانده، کنترل بازار و سیاست و فرهنگ کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد - دولت‌های استعمارگر برای به قدرت رساندن

نیروهای وابسته به خود، از کودتای نظامی و مجریان بومی خود استفاده می‌کند.

۳) در استعمار فرانو، استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند - به عقاید، ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگ‌های دیگر هجوم می‌برد و باورها و ارزش‌های

فرهنگی خود را تبلیغ و ترویج می‌کند، تا هویت فرهنگی آن‌ها را هدف قرار دهد.

۴) جهان غرب با اتکا به قدرت اقتصادی و نظامی خود، هویت فرهنگی دیگر کشورها را هدف قرار می‌دهد - استعمارگران در قاره آمریکا، برای

تأمین سلطه خود، به نسل‌کشی دست زدند و شمار زیادی از ساکنان بومی را از بین بردند.

- ۷۴- دوران خلافت، از زمان ..... آغاز شد و در طول ..... ادامه یافت. قدرت سیاسی جوامع اسلامی که تا قبل از استعمار، بیشتر ..... بود، در دوران استعمار، از طریق ..... ، با قدرت استعمارگران پیوند خورد و این مسئله سبب شد تا ..... به صورت ..... درآید و ..... با وجود این که هویتی غیراسلامی داشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد.
- ۱) رحلت رسول خدا (ص) - خلافت سلجوقیان و خوارزمشاهیان - اسلامی و الهی - جنبش‌های استقلال طلبانه - استبداد استعماری - استبداد قومی و ایلی - استبداد قومی
- ۲) بعثت رسول خدا (ص) - خلافت اموی و عثمانی - قومی و قبیله‌ای - جنبش‌های استقلال طلبانه - استبداد ایلی و قومی - استبداد استعماری - استبداد استعماری
- ۳) رحلت رسول خدا (ص) - خلافت عباسی و عثمانی - قومی و قبیله‌ای - سازش با دولت‌های غربی - استبداد ایلی و قومی - استبداد استعماری - استبداد قومی
- ۴) بعثت رسول خدا (ص) - خلافت مغولان و عثمانی - اسلامی و الهی - سازش با دولت‌های غربی - استبداد استعماری - استبداد ایلی و قومی - استبداد استعماری
- ۷۵- به ترتیب جاهای خالی عبارت‌های زیر، با کدام گزینه کامل می‌شود؟
- روشنگری در ..... ، روشی از معرفت و شناخت است که با سکولاریسم و اومانیزم همراه شده است.
- دلیل نام‌گذاری قرون ..... به رنسانس، این است که غرب در این زمان به فرهنگ یونان و روم بازگشت.
- فرهنگ جدید غرب با ..... آغاز می‌شود.
- روشنگری در سده‌های ..... بیشتر شکلی عقل‌گرایانه داشت و به دنیسم منجر شد.
- ۱) معنای خاص - هفدهم و هجدهم میلادی - پیدایش انقلاب صنعتی - چهاردهم، تا شانزدهم میلادی
- ۲) معنای عام - هفدهم و هجدهم میلادی - پیدایش فلسفه‌های روشنگری - چهاردهم تا شانزدهم میلادی
- ۳) معنای خاص - چهاردهم تا شانزدهم میلادی - پیدایش فلسفه‌های روشنگری - هفدهم و هجدهم میلادی
- ۴) معنای عام - چهاردهم تا شانزدهم میلادی - پیدایش انقلاب صنعتی - هفدهم و هجدهم میلادی
- ۷۶- به ترتیب، وضعیت فرهنگ ایرانی در دوره حاکمیت سلوکیان چگونه بود، چین پس از شکست خوردن از مغولان چه وضعیتی پیدا کرد، کشورهای غربی به چه منظوری، نیازمند در هم شکستن مقاومت فرهنگی اقوام تحت سلطه خود بودند و هندوستان و اندونزی در دوره استعمار چه وضعیتی پیدا کرد؟
- ۱) فرهنگ خود را بر آنان تحمیل کرد - گروه مهاجم را در خود هضم کرد - تأمین منافع اقتصادی خود - از طریق نفوذ اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، در نظام نوین جهانی ادغام شدند.
- ۲) هویت خود را حفظ کرد - فرهنگ خود را بر آنان تحمیل کرد - تأمین منافع اقتصادی خود - کشورهایی بودند که توسط استعمارگران، به اشغال کامل نظامی درآمدند.
- ۳) فرهنگ خود را بر آنان تحمیل کرد - هویت خود را حفظ کرد - گسترش جهانی قدرت خود - کشورهایی بودند که توسط استعمارگران، به اشغال کامل نظامی درآمدند.
- ۴) هویت خود را حفظ کرد - گروه مهاجم را در خود هضم کرد - گسترش جهانی قدرت خود - از طریق نفوذ اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، در نظام نوین جهانی ادغام شدند.
- ۷۷- در پدید آمدن هر یک از موارد زیر، کدام عامل نقش مهمی داشته است؟
- محروم شدن فرهنگ‌ها از علوم مبتنی بر فرهنگ‌های معرفتی دینی
- مخدوش شدن استقلال اقتصادی و سیاسی کشورهای مختلف
- فراهم کردن امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو برای کشورهای استعمارگر
- ایجاد نوعی خودباختگی فرهنگی در جوامع غیرغربی
- ۱) بازنگری و ارزیابی هویت خود از نگاه فرهنگ غرب - امپراتوری رسانه‌ای - شرکت‌های بزرگ چندملیتی - فقدان منابع و امکانات لازم برای حفظ استقلال فرهنگی خود
- ۲) خودداری کشورهای غربی از آموزش دانش‌های راهبردی - کانون‌های ثروت و قدرت - وابستگی کشورهای استعمارزده - در موضع ضعف قرار دادن جوامع غیرغربی از نظر اقتصادی و سیاسی
- ۳) خودداری کشورهای غربی از آموزش دانش‌های راهبردی - امپراتوری رسانه‌ای - شرکت‌های بزرگ چندملیتی - فقدان منابع و امکانات لازم برای حفظ استقلال فرهنگی خود
- ۴) بازنگری و ارزیابی هویت خود از نگاه فرهنگ غرب - کانون‌های ثروت و قدرت - وابستگی کشورهای استعمارزده - در موضع ضعف قرار دادن جوامع غیرغربی از نظر اقتصادی و سیاسی

- ۷۸- به ترتیب، کدام یک از عبارات‌های زیر، در ارتباط با «بلوک شرق و غرب» درست نیست. جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، چه مفاهیمی را شعار خود قرار دادند و کدام گزینه، بیانگر مشکلات اساسی جوامع سوسیالیستی نیست؟
- (۱) دو قطب شرق و غرب، علی‌رغم نمایز اقتصادی و جغرافیایی، به فرهنگ واحدی تعلق داشتند - عدالت و به ویژه عدالت اجتماعی - پیدایش طبقه جدید و از بین رفتن آزادی معنوی افراد
- (۲) چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که بین فرهنگ‌های مختلف شکل می‌گیرد - آزادی اقتصادی و توزیع مناسب ثروت - آزادی فعالیت صاحبان سرمایه به بهانه پیشرفت جوامع
- (۳) مخالفان و طرفداران سرمایه‌داری طی قرن بیستم، بلوک شرق و غرب را شکل دادند - آزادی و به ویژه آزادی اقتصادی - از بین رفتن آزادی دنیوی به بهانه عدالت اقتصادی
- (۴) بلوک شرق و غرب، با دو اقتصاد و فرهنگ متفاوت، جهان را به دو قطب اصلی تقسیم کرده بودند - عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت - شکل‌گیری طبقه جدید بر مدار ثروت در کشورهای سوسیالیستی
- ۷۹- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- دو جنگ جهانی اول و دوم، با درگیری کدام کشورها آغاز شد؟
- اصطلاحات «کشورهای توسعه‌یافته، توسعه‌نیافته و در حال توسعه» به چه نکته‌ای اشاره دارد؟
- از دیدگاه کنت، کدام عامل باعث شد تا ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست آید؟
- نخستین بار در کدام جنگ، از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد؟
- (۱) کشورهای اروپایی با یکدیگر - الگو بودن کشورهای توسعه‌یافته برای کشورهای دیگر - رشد علم تجربی و صنعت - جنگ جهانی اول
- (۲) درگیری میان بلوک شرق و غرب - اعتقاد به نقش مرکزی کشورهای ثروتمند در فقر جوامع دیگر - رابطه متقابل انسان و طبیعت - جنگ جهانی اول
- (۳) کشورهای اروپایی با یکدیگر - اعتقاد به چالش فقر و غنا به عنوان چالش اصلی - رشد علم تجربی و صنعت - جنگ جهانی دوم
- (۴) درگیری میان بلوک شرق و غرب - الگو بودن کشورهای صنعتی و ثروتمند برای کشورهای توسعه‌نیافته - رابطه متقابل انسان و طبیعت - جنگ جهانی دوم
- ۸۰- چه تعداد از عبارات‌های زیر درست می‌باشد و کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارات‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
- (الف) گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی، بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را رونق بخشید.
- (ب) بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا، در صورتی که کنترل نشوند می‌توانند منجر به فروپاشی حکومت‌ها شوند.
- (ج) در نیمه دوم قرن بیستم، آشکار شد که علم تجربی غربی؛ تنها تفسیر ممکن از جهان طبیعت نیست.
- (د) در تاریخ اقتصاد سرمایه‌داری غرب، بحران‌های اقتصادی به طور مستمر و با شدت و ضعف‌های دامنه‌دار پدید آمده‌اند.
- (۱) ص - غ - ص - ص (۲) ص - غ - ص (۳) ص - غ - ص (۴) ص - ص - غ - ص

فلسفه

۸۱- کدام عبارت، بیان درست و مناسبی در مورد تفکر نیست؟

- (۱) در هر یک از مراحل تفکر، ذهن انسان برای این که پاسخ مجهولی را بیابد یا به شناخت و معرفت برسد، مراحل را طی می‌کند.
- (۲) هر یک از اقسام تفکر، دارای مراحل چهارگانه و مشخصی است که هر انسانی در هنگام تفکر صحیح و کامل باید آن‌ها را پشت سر بگذراند.
- (۳) مهم‌ترین و سخت‌ترین مرحله تفکر، تفکر در اندوخته‌هاست، زیرا ذهن باید مجهولی را به کمک دانسته‌های بدیهی، معلوم کند.
- (۴) کسی که متوجه مجهولی نشود یعنی با یک مسئله یا مجهول برخورد نکند، قطعاً اقدام به تفکر و طرح سؤال نخواهد کرد.
- ۸۲- در عبارت «برای پیشرفت جامعه، مدارس خصوصی باید محترم شمرده شود؛ زیرا جامعه، مجموعه افرادی است که کنار هم زندگی می‌کنند» کدام مطلب نمایان است؟

- (۱) بررسی مبانی و زیربنای فلسفه‌های مضاف در علوم مختلف
- (۲) ارتباط میان هستی‌شناسی یک فیلسوف با بخش اصلی فلسفه
- (۳) اساس و شالوده بودن فلسفه‌های مضاف برای نظریات علمی
- (۴) ارتباط میان معرفت‌شناسی یک فیلسوف با بخش اصلی فلسفه

۸۳- در کدام گزینه به روش ساختن و تغییر باورهای بنیادین و رسیدن به مرحله آزاداندیشی به درستی اشاره شده است؟

- (۱) از طریق انتخاب هدف قابل قبول برای زندگی و اندیشیدن در مورد آن هدف
- (۲) از راه فهم و درک برخی حقایق و ارائه آن با گفتاری منطقی و خالی از مغالطه
- (۳) از طریق رسیدن به ریشه باورهای خود و قرار دادن آن‌ها در چارچوب‌های خاص
- (۴) از راه اندیشیدن فیلسوفانه و تحلیل دلایل درستی باورها و گزینش باورهای درست

۸۴- کدام عبارت از دلایل شهرت هراکلیتوس محسوب می‌شود؟

- (۱) یک شیء می‌تواند دارای دو ویژگی متضاد و ناهمگون باشد.
- (۲) حیثیت «شدن»، از حیثیت وجود اشیا، انفکاک‌پذیر است.
- (۳) «شدن» حاصل جنگ اضدادی است که در برخی پدیده‌ها وجود دارد.
- (۴) هیچ تبیین معقولی از وحدت اضداد نمی‌توان ارائه داد.

۸۵- با توجه به اندیشه‌های پارمنیدس، کدام گزینه از ویژگی‌های هستی نیست؟

- (۱) جاودانه بودن
- (۲) مادی بودن
- (۳) کثیر نبودن
- (۴) نامتغیر بودن

۸۶- سقراط انجام چه عملی از ناحیه خویش را ناپسند تلقی می‌کند و تشکیل دادگاه جهت محاکمه وی را تنها در چه حالتی جایز و سزاوار می‌داند؟

- (۱) سربیزی از فرمان خدا به خاطر ترس از مرگ - قدرت و عدالت فوق بشری را قبول نداشته باشد.
- (۲) سربیزی از فرمان خدا به خاطر ترس از مرگ - نافرمانی از دستور خدا به خاطر ترس از خطر
- (۳) ادعای داشتن دانش یا از خطر مرگ هراسیدن - خورشید را سنگ و ماه را کره‌ای خاکی بداند.
- (۴) ادعای داشتن دانش یا از خطر مرگ هراسیدن - خود را داناترین و خردمندترین مردم بداند.

۸۷- در مقایسه «نمی‌دانم» سقراط با «نمی‌دانم» سوفسطائیان، کدام مورد درست است؟

- (۱) «نمی‌دانم» سوفسطائیان به معنای «نمی‌توانم بدانم» است، اما «نمی‌دانم» سقراط به معنای «یقین نداشتن و عدم اطمینان نسبت به همه دانسته‌ها» است
- (۲) «نمی‌دانم» سقراط ریشه در تواضع و فروتنی او دارد و حاوی آوای خودفریبی نیست، اما «نمی‌دانم» سوفسطائیان ریشه در جهل مرکب و خودبزرگ‌بینی کاذب دارد.

(۳) «نمی‌دانم» سقراط هرگز با «نمی‌دانم» سوفسطائیان قابل قیاس نیست، زیرا که «نمی‌دانم» سوفسطائیان در واقع برداشتن گام اولیه به سوی خودآگاهی است.

(۴) «نمی‌دانم» سوفسطائیان با «نمی‌دانم» سقراط، تفاوت و تمایز خاصی نداشت، زیرا اقرار به جهل و نادانی، ویژگی اصلی «نمی‌دانم» سقراط و سوفسطائیان است.

۸۸- کدام گزینه، نشان نمی‌دهد که دیدگاه گرگیاس، اصولاً در مسیری ناموافق با طبیعت عقلاتی خود او و خود متناقض است؟

- (۱) اگر به فرض، چیزی که هست را می‌توان دانست، باز هم نمی‌توان آن را به دیگری آموزش داد.
- (۲) اگر واقعاً هیچ چیزی را نمی‌توان دانست، او هم نمی‌تواند بداند که هیچ چیزی را نمی‌توان دانست.
- (۳) اگر او قبول کند که هیچ چیزی را نمی‌توان دانست، بنابراین خودش چگونه مدعی آن می‌شود؟
- (۴) این سخن و ادعای وی که هیچ چیزی را نمی‌توان دانست، بقیماً خود، موردی از دانستن است.

۸۹- پیشرفت پیوسته دانش بشر، باطل‌کننده کدام دیدگاه است و تکامل علم در اصل با قبول کدام مورد، معناپذیر می‌شود؟

- (۱) شک‌گرایی - انسان همیشه دستیابی به دانش‌های مختلف در شاخه‌های علم را باور داشت.
- (۲) شکاکیت مطلق - شرط دستیابی انسان به دانش‌های مختلف، رهایی از هرگونه شک است.
- (۳) شک‌گرایی - انسان از طریق رفع اشتباهات گذشته، توانسته است دانش خویش را تقویت کند.
- (۴) شکاکیت مطلق - باور انسان مبنی بر این‌که توانایی شناخت اشیا، همان‌گونه که هستند را دارد.

۹۰- با توجه به عبارت «گاهی ما در هنگام استفاده از حواس، ممکن است دو خط متوازی را متمایل و گاهی دو خط متمایل را متوازی می‌بینیم»

کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) خطای حواس در چنین مواردی، سبب سلب اعتماد ما از حواس نمی‌شود.
- (۲) برای پی بردن به خطای حواس، باز هم ما از حواس کمک می‌گیریم.
- (۳) خطای حواس می‌تواند دلیلی بر توانایی حواس در شناخت اشیا باشد.
- (۴) شناخت حسی، امکان‌پذیرش در انتخاب مواد مورد نیاز را به ما نمی‌دهد.

۹۱- کدام مورد به ترتیب بیانگر شباهت و تفاوت یافته‌های عقلاتی محض و یافته‌های تجربی است؟

- (۱) امکان بروز خطا وجود دارد - حس در یافته‌های عقلاتی محض دخالتی ندارد.
- (۲) حس در آن‌ها دخالتی ندارد - عقل در یافته‌های عقلاتی محض دخالت دارد.
- (۳) حس در آن‌ها دخالتی ندارد - یافته‌های عقلاتی محض بدون استفاده از یافته‌های تجربی به دست می‌آید.
- (۴) امکان بروز خطا وجود دارد - عقل در یافته‌های تجربی هیچ‌گونه دخالتی ندارد.

- ۹۲- ملاصدرا و علامه طباطبایی بر کدام عبارت، تأکید بیشتری کرده‌اند؟
 (۱) درک حقیقت و رسیدن به آن، هم از طریق عقل و هم از طریق شهود معنوی، امکان پذیر است.
 (۲) در راه کشف حقایق الهیات، فقط باید مطالب کشفی، شهودی و مواد قطعی دینی استفاده نمود.
 (۳) میان داده‌های استدلالی و قطعی عقلی با معارف وحیانی، تضادی نیست و هر دو مؤید یکدیگرند.
 (۴) آن چه که از طریق اشراق و به صورت الهامات شهودی به دست می‌آید، باید تبیین استدلالی شود.
- ۹۳- کدام عبارت، موافق نظرات اوگوست گنت و مخالف نظرات دکارت است؟
 (۱) اصولاً آن دسته از مفاهیم و گزاره‌ها که تجربه پذیر نیستند، بی معنا هستند.
 (۲) عقل انسان به طور ذاتی معرفت‌هایی دارد که از تجربه به دست نیامده‌اند.
 (۳) شناخت هر انسانی تنها برای خودش و نسبت به خودش اعتبار دارد.
 (۴) روش تجربی قادر نیست پاسخگوی نیازهای مهم زندگی انسان باشد.
- ۹۴- کدام گزاره، دیدگاه عموم فیلسوفان عقل‌گرا درباره ماهیت انسان است؟
 (۱) انسان علاوه بر بدن، یک حقیقت روحانی برتر دارد.
 (۲) حقیقت انسان از دو بُعد تشکیل می‌شود: بُعد روحی و مادی.
 (۳) نفس چیزی فرعی نسبت به بدن و از لوازم آن است.
 (۴) بدن انسان ماشینی پیچیده است که اتوماتیک‌وار عمل می‌کند.
- ۹۵- کدام تعریف، تعریف مارکس از انسان است؟
 (۱) موجودی روح محور است.
 (۲) جز پیچیدگی، تفاوت حقیقی با حیوانات ندارد.
 (۳) حیوانی راست قامت است.
 (۴) موجودی مادی است و نیازهای اصلی او مادی‌اند.

روان شناسی

- ۹۶- به ترتیب درستی (ص) یا نادرستی (غ) هر یک از عبارت‌های زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟
 الف) عبارت «بروز اختلال روان در زوجین با نارضایتی زناشویی رابطه دارد» یک مسئله است.
 ب) عبارت «چه رابطه‌ای بین اعتماد به نفس و پیشرفت تحصیلی وجود دارد» یک فرضیه است.
 ج) نظریه در صورت تأیید به اصل تبدیل می‌شود.
- (۱) ص - ص - ص
 (۲) ص - غ - ص
 (۳) غ - ص - غ
 (۴) غ - غ - غ
- ۹۷- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر، به کدام جنبه رشد مربوط می‌شود؟
 - الهام برای نشستن مستقل دچار مشکل است.
 - سعید نمی‌تواند برنامه‌ریزی درسی مناسبی داشته باشد.
 - مسعود پدرش را زور می‌کند تا برایش گوشی تلفن همراه بخرد.
 - کیانوش ترجیح می‌دهد با حمید و سعید بازی کند.
- (۱) اجتماعی - شناختی - درک اخلاقی - اجتماعی
 (۲) جسمانی - شناختی - هیجانی - اجتماعی
 (۳) اجتماعی - هیجانی - درک اخلاقی - درک اخلاقی
 (۴) جسمانی - هیجانی - هیجانی - درک اخلاقی
- ۹۸- کدام عبارت زیر، صحیح است؟
 (۱) پذیرفتن چهره خود ← بُعد جنسی هویت
 (۲) انتخاب شغل مهمانداری هواپیما ← بُعد روانی هویت
 (۳) نقش مادر را برای خواهر کوچک‌تر از خود بازی کردن ← بُعد جسمی هویت
 (۴) در گروه سرود مدرسه عضو شدن ← بُعد اجتماعی هویت
- ۹۹- اگر در یک آزمایش از افراد خواسته شود با دیدن تابلوی ایست، دکمه روبه‌روی خود را فشار دهند، سپس اشکان تابلوی ورود ممنوع را ببیند و دکمه را فشار دهد، اما حسین تابلوی ایست را ببیند و دکمه را فشار ندهد، کدام عبارت زیر، در مورد آن‌ها صدق می‌کند؟
 (۱) اشکان، علامت حاضر را ردیابی کرده است، اما حسین با هشدار کاذب روبه‌رو شده است.
 (۲) اشکان با رد درست و حسین با اصابت روبه‌رو شده است.
 (۳) اشکان با هشدار کاذب و حسین با از دست دادن محرک هدف روبه‌رو شده است.
 (۴) اشکان و حسین هر دو با اصابت یا تصمیم درست مواجه شده‌اند.

۱۰۰- کارایی توجه در کدام گزینه زیر، بیشتر است؟

- ۱) رضا به صورت همزمان هم با تلفن همراه صحبت می‌کند و هم رانندگی می‌کند.
- ۲) معلم با تجربه در حین تدریس، برگه‌های بچه‌ها را صحیح می‌کند.
- ۳) میثم در هنگام حل یک معمای سخت، جدول حروف متقاطع را نیز حل می‌کند.
- ۴) زهرا هم درس می‌خواند و هم تلویزیون نگاه می‌کند.

۱۰۱- به ترتیب هر یک از عبارتهای زیر، به کدام عامل مؤثر بر ایجاد فراموشی اشاره دارد؟

- در هنگام مطالعه دو درس شیمی و فیزیک، باید ساعتی را به استراحت اختصاص داد.
- مونا از درس شیمی بیزار است و همیشه کتابش را جا می‌گذارد، زیرا یاد نمره مردودی این درس می‌افتد.
- احسان نمی‌داند کفشی که هر روز می‌پوشد از چه رنگ‌های متنوعی تشکیل شده است.

- ۱) تداخل اطلاعات - عوامل عاطفی - عدم رمزگردانی
- ۲) گذشت زمان - عوامل عاطفی - مشکلات مربوط به نشانه‌های بازایی
- ۳) تداخل اطلاعات - گذشت زمان - مشکلات مربوط به نشانه‌های بازایی
- ۴) گذشت زمان - تداخل اطلاعات - عدم رمزگردانی

۱۰۲- به ترتیب این‌که «خیاطی بلد باشیم، منجوق‌دوزی را زودتر یاد می‌گیریم» و «ارائه نظریه رشد زبان ویگوتسکی» به کدام عوامل مؤثر بر حل

مسئله اشاره دارند؟

- ۱) انتقال - اثر نهفتگی
- ۲) اثر لهفتگی - نوع نگاه به مسئله
- ۳) انتقال - نوع نگاه به مسئله
- ۴) اثر نهفتگی - انتقال

۱۰۳- کدام تصمیم‌گیری زیر از نظر اهمیت با بقیه متفاوت است؟

- ۱) انتخاب معلم نمونه مدرسه
- ۲) انتخاب لباس برای مهمانی
- ۳) انتخاب دوست
- ۴) انتخاب کلاس برای آموزش زبان

۱۰۴- کدام عبارت زیر درست نیست؟

- ۱) تصمیم‌گیری تکانشی در نوجوانان بیشتر دیده می‌شود.
- ۲) اطاعت کورکورانه مربوط به سبک تصمیم‌گیری احساسی است.
- ۳) در تصمیم‌گیری اجتنابی، فرد تعلل‌ورزی می‌کند.
- ۴) زیربنای سبک منطقی با بقیه سبک‌ها متفاوت است.

۱۰۵- کدام عبارت زیر به تعارض «اجتناب - اجتناب» اشاره دارد؟

- ۱) زندگی با کسی که دوست نداریم یا تحمل عواقب جدایی
- ۲) انتخاب شغل پزشکی با وجود سختی شغل
- ۳) انتخاب بین دو رشته هنری جذاب مجسمه‌سازی و نقاشی
- ۴) انتخاب رشته ورزشی جذاب بوکس با وجود خطرات آن

تاریخ آزمون

جمعه ۱۳۰۳/۰۱/۱۷

پاسخنامه آزمون دفترچه شماره (۲) دوره دوم متوسطه پایه یازدهم انسانی

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۱۱۰ دقیقه	تعداد سؤال: ۱۰۵

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

مدت پاسخگویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	مواد امتحانی	ردیف
	تا	از			
۲۰ دقیقه	۱۵	۱	۱۵	ریاضیات	۱
۲۰ دقیقه	۳۵	۱۶	۲۰	علوم و فنون ادبی	۲
۱۵ دقیقه	۵۰	۳۶	۱۵	عربی	۳
۱۰ دقیقه	۶۰	۵۱	۱۰	تاریخ	۴
۱۰ دقیقه	۷۰	۶۱	۱۰	جغرافیا	۵
۱۰ دقیقه	۸۰	۷۱	۱۰	جامعه‌شناسی	۶
۱۵ دقیقه	۹۵	۸۱	۱۵	فلسفه	۷
۱۰ دقیقه	۱۰۵	۹۶	۱۰	روان‌شناسی	۸

۷ بررسی گزینه‌ها، ۳

(۱) در نمودار توابع جزء صحیح با ضابطه $y = [ax]$ طول پله‌ها برابر با $\frac{1}{a}$

می‌باشد. پس طول پله‌های نمودار تابع $y = [2x]$ برابر با $\frac{1}{2}$ واحد می‌باشد. *

(۲) در نمودار توابع قدرمطلق با ضابطه $y = |ax|$ اگر $a = 1$ باشد، زاویه شاخه‌های نمودار با محورهای مختصات 45° درجه می‌باشد. *

(۳) تعداد اعضای دامنه و برد تابع $y = -x$ با هم برابر هستند. در محدوده داده شده، ۵ عدد صحیح وجود دارد که عبارتند از $2, 1, 0, -1, -2$ ✓

(۴) x های نامنتفی شامل اعداد مثبت و صفر هستند. تابع علامت به ازای x های مثبت، عدد ۱ را در خروجی نشان می‌دهد و به ازای $x = 0$ عدد صفر را در خروجی نشان می‌دهد. *

۸ تابع g ثابت و تابع f همانی است. با توجه به نقطه مشترک

می‌توان بی برد که $g(x) = 5$ پس عرض نقطه A نیز برابر با ۵ می‌باشد:

$$a^2 + a - 1 = 5 \Rightarrow a^2 + a - 6 = 0$$

$$\Rightarrow (a-2)(a+3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a=2 \\ a=-3 \end{cases}$$

پس نقطه B می‌تواند به صورت $(2, -2)$ در ناحیه چهارم یا $(-3, 2)$ در ناحیه دوم باشد.

۹ ابتدا مقدار هر دو تابع را به ازای $x = \frac{2}{3}$ می‌یابیم:

$$f\left(\frac{2}{3}\right) = \left[6 \times \frac{2}{3} - 2\right] = [1] = 1$$

$$g\left(\frac{2}{3}\right) = -\left|2 \times \frac{2}{3} - 5\right| = -\left|-\frac{10}{3}\right| = -3$$

حال مقدار خواسته شده را می‌یابیم:

$$(g+2f)\left(\frac{2}{3}\right) = g\left(\frac{2}{3}\right) + 2f\left(\frac{2}{3}\right) = -3 + 2 \times 1 = -1$$

۱۰ طبق جدول، برای خرید $3,000,000$ محصول، ۵ درصد تخفیف

می‌گیرد. قیمت این تعداد محصول برابر $1,200,000,000 = 3,000,000 \times 400,000$ تومان است. تخفیف این تعداد برابر است با:

$$\frac{5}{100} \times 1,200,000,000 = 60,000,000$$

مازاد بر $3,000,000$ محصول تا $5,000,000$ محصول، یعنی $2,000,000$ محصول با تخفیف ۷ درصد خرید می‌شود. قیمت این تعداد محصول برابر $800,000,000 = 2,000,000 \times 400,000$ تومان است. تخفیف این تعداد برابر است با:

$$\frac{7}{100} \times 800,000,000 = 56,000,000$$

ریاضیات

۱ تعداد سطرهای جدول ارزشی ۵ گزاره برابر با $2^5 = 32$

می‌باشد و تعداد سطرهای جدول ارزشی ۷ گزاره برابر با $2^7 = 128$ می‌باشد. پس جدول ارزشی ۵ گزاره ۹۶ سطر کم‌تر دارد.

۲ ارزش گزینه‌ها را با توجه به اطلاعات مسئله بررسی می‌کنیم:

به ارزش ۲ بستگی دارد

$$1) (\sim r \Leftrightarrow (T \wedge F)) \vee \sim F \equiv (\sim r \Leftrightarrow F) \vee T \equiv T$$

به ارزش ۲ بستگی دارد

$$2) (\sim (T \Leftrightarrow F) \Leftrightarrow r) \Rightarrow T \equiv (T \Leftrightarrow r) \Rightarrow T \equiv T$$

$$3) \sim (F \Rightarrow T) \Rightarrow (T \wedge r) \equiv \sim T \Rightarrow r \equiv F \Rightarrow r \equiv T$$

$$4) (F \vee T \vee r) \Rightarrow (\sim F \wedge T \wedge r) \equiv T \Rightarrow r \equiv r$$

پس گزینه (۴) متفاوت است.

۳ دو عدد طبیعی زوج متوالی را x و $x+2$ به شرطی

که $x \in \mathbb{N}$ باشد، در نظر می‌گیریم. مربع این دو x^2 و $(x+2)^2$ می‌باشد.

حال تفاضل عدد ۱۰ از مجموع این دو عدد، یعنی $10 - x^2 + (x+2)^2$ باید

$$\text{برابر با } \frac{x+2}{2} + 11 \text{ باشد.}$$

این عبارت در گزینه (۳) به درستی ساده‌سازی نشده است. شکل درست ساده‌سازی انجام شده در گزینه (۲) به صورت زیر است:

$$x^2 + x^2 + 4x + 4 - 10 = \frac{x}{2} + 11 \Rightarrow 2x^2 + 4x = \frac{x}{2} + 11; x \in \mathbb{N}$$

۴ ترکیب مورد نظر مغالطه است و جدول ارزشی آن به صورت

زیر است:

p	q	$p \Rightarrow q$	$(p \Rightarrow q) \wedge q$	$((p \Rightarrow q) \wedge q) \Rightarrow p$
T	T	T	T	T
T	F	F	F	T
F	T	T	T	F
F	F	T	F	T

پس گزینه (۱) درست است.

۵ گزینه پاسخ این تست باید یک گزاره همواره درست یا همواره

نادرست نباشد. در گزینه (۴) ترکیب مغالطه آمده است که می‌دانیم ارزش آن همواره یکسان نیست. سایر گزینه‌ها همواره درست می‌باشند.

۶ شرط تابع بودن: به هر عدد، فقط و حتماً یک عدد نسبت داده

شود. این شرط در گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) رعایت شده است اما در گزینه (۲)

رعایت نشده است. می‌دانیم $\frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{2}$ می‌باشد اما در نمایش جدولی، دو

عدد متفاوت به آن‌ها نسبت داده شده است.

دامنه هر دو تابع $\mathbb{R}$ می‌باشد. با توجه به این‌که تابع g که در

مخرج قرار دارد به‌ازای $x=0$ برابر با صفر می‌شود، پس دامنه تابع $\frac{f}{g}$ به

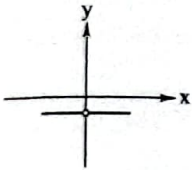
صورت زیر می‌باشد:

$$D_{\frac{f}{g}} = \mathbb{R} - \{0\}$$

حال ضابطه تابع $(\frac{f}{g})(x)$ را مشخص می‌کنیم:

$$(\frac{f}{g})(x) = \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{|x|}{-|x|} = -1$$

پس نمودار تابع داده شده به صورت زیر است:

ابتدا باید ضابطه‌های توابع داده شده را مشخص کنیم. هر دو

تابع خطی هستند. شیب و عرض از مبدأ هر یک را مشخص می‌کنیم:

$$f: \begin{cases} (2, 0) \\ (0, -2) \end{cases} \Rightarrow m = \frac{-(-2)}{2-0} = 1$$

$$f(x) = mx + h \xrightarrow{m=1, h=-2} f(x) = x - 2$$

$$g: \begin{cases} (-2, 0) \\ (0, 2) \end{cases} \Rightarrow m = \frac{-2}{-2-0} = 1$$

$$g(x) = mx + h \xrightarrow{m=1, h=2} g(x) = x + 2$$

در آخر داریم:

$$(fg)(x) = f(x) \times g(x) = (x-2)(x+2) = x^2 - 4$$

بازه مورد نظر سؤال $2 < x < \frac{5}{4}$ است، یعنی x در این بازه

همواره علامت مثبت دارد.

پس علامت $-2x$ همواره منفی است در نتیجه:

$$f(x) = \text{sign}(-2x) = -1$$

علامت $x-1$ نیز همواره مثبت است. پس داخل قدرمطلق همواره مثبت است و خودش خارج می‌شود:

$$g(x) = |x-1| = x-1$$

محدوده عبارت داخل جزء صحیح را باید از روی بازه داده شده بسازیم:

$$2 < x < \frac{5}{4} \xrightarrow{\times 2} 4 < 2x < 5 \xrightarrow{+1} 5 < 2x+1 < 6$$

حال می‌توانیم برای جزء صحیح در این بازه یک مقدار مشخص تعیین کنیم:

$$h(x) = [2x+1] = 5$$

در آخر تابع h را در بازه گفته شده می‌نویسیم:

$$y = 5 + 5(x-1)(-1) = 5 - 5x + 5 = 10 - 5x$$

مزداد بر $50,000$ محصول، یعنی 9000 محصول با تخفیف 12 درصد خرید می‌شود. قیمت این تعداد محصول برابر $360,000,000 = 9,000 \times 40,000$ تومان است. تخفیف این تعداد برابر است با:

$$\frac{12}{100} \times 360,000,000 = 43,200,000 \text{ تومان}$$

پس مجموع کل تخفیف برابر است با:

$$60,000,000 + 56,000,000 + 43,200,000 = 159,200,000 \text{ تومان}$$

این مبلغ معادل $159/2$ میلیون تومان است.

تعداد بی‌شماری از جزء صحیح در صورت سؤال آمده است.

باید مقدار هر جزء صحیح را حساب کنیم و در نهایت آن‌ها را با هم جمع کنیم:

$$[\pi] = [3/14] = 2$$

$$[\frac{\pi}{2}] = [\frac{3/14}{2}] = [1/57] = 1$$

$$[\frac{\pi}{3}] = [\frac{3/14}{3}] = [1/14] = 1$$

$$[\frac{\pi}{4}] = [\frac{3/14}{4}] = [0/785] = 0$$

توجه داشته باشید از $[\frac{\pi}{4}]$ به بعد تمام مقادیر برابر صفر خواهد بود. در آخر

داریم:

$$2+1+1+0+\dots=5$$

دامنه مشترک دو تابع برابر است با:

$$D_f \cap D_g = \{-1, 2, 4\}$$

پس می‌توان با اطمینان گفت که توابع $f+g$ ، $f-g$ ، $g-f$ ، $f \times g$ هر کدام ۳ عنصر خواهند داشت. پس تا اینجا ۱۲

عنصر را محاسبه کردیم. توجه داشته باشید در مورد تقسیم ابتدا باید اعضای را

که در مخرج صفر می‌سازند از دامنه اشتراک حذف کنیم:

الف) دامنه تابع $\frac{g}{f}$ همان ۳ عضو را دارد. چون تابع f که در مخرج است به‌ازای

هیچ یک از اعضای دامنه مشترک، مقدار صفر نمی‌دهد. پس تابع $\frac{g}{f}$ نیز ۳

عنصر خواهد داشت.

ب) دامنه تابع $\frac{f}{g}$ ، ۲ عضو دارد. چون تابع g که در مخرج است

به‌ازای $x=-1$ مقدار صفر می‌دهد. پس دامنه تابع $\frac{f}{g}$ به صورت $\{3, 4\}$

است و این تابع ۲ عضو خواهد داشت.

در آخر در نمایش زوج مرتبی همه توابع نامبرده، ۱۷ عنصر خواهیم داشت.

علوم و فنون ادبی

۱۶ ۲ برخلاف گزینه (۲) شعر هندی شعری معنی گراست، له صورت‌گرا و شاعران به معنی بیشتر توجه دارند، تا به زبان.

۱۷ ۲ تاریخ گزیده تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی عباس و تاریخ ایران را تا سال ۷۳۰ ه. ق. در برمی‌گیرد.

۱۸ ۳ ستایش عشق از ویژگی‌های فکری سبک عراقی و ستایش خرد ویژگی فکری سبک خراسانی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) روحیه پهلوانی و حماسی: سبک خراسانی / روحیه عرفانی و اخلاقی: سبک عراقی

(۲) معشوق آسمانی: سبک عراقی / گرایش به غم: سبک عراقی

(۴) گرایش به شادی: سبک خراسانی / معشوق زمینی: سبک خراسانی

۱۹ ۳ کاربرد «مر» در دوره سبک عراقی تقریباً کم است.

۲۰ ۳ کتب داراشکوه، شرفنامه بدلیسی و بدایع الوقایع به نثر ساده و در خارج از ایران نوشته شده‌اند.

۲۱ ۲ حمدالله مستوفی: قرن هشتم

۲۲ ۲ اتفاقی، آشنایی: -U - / گراف، بهار: U-U / بیکران،

عاشقان: -U - / زخم، خانه: -U -

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) جاودانه: -U - / میان: -U - / آسمان: -U - / اشک: -U -

(۲) پایداری: -U - / جهان: -U - / بی‌کسی: -U - / قند: -U -

(۴) آشکارا: -U - / آفتاب: -U - / خاطره: -U - / باد: -U -

تقطیع بیت سؤال:

گر	ک	سی	در	عشوق	آ	هی	می	ک	ند
-	U	-	-	U	-	-	-	U	-
تا	ت	پند	دا	ری	گ	نا	هی	می	گ
-	U	-	-	U	-	-	-	-	U

تقطیع گزینه (۲):

آ	لا	یا	ای	ی	هـ	ساقی	آ	در	کاسن	و	نا	ول	ها
-	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-
ک	عش	قا	سایر	ی	مو	دو	ول	و	لی	آف	تا	د	مشکل
-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	U

مفاعیلن

مفاعیلن

مفاعیلن

مفاعیلن

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فعلن

(۳) مستفعیلن مستفعیلن مستفعیلن مستفعیلن

(۴) فعولن فعولن فعولن فعلن

تقطیع بیت سؤال:

ب	خا	بش	م	گر	دب	د	ای	سعد	د	یا
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-
ز	بان	ذر	ک	شم	رو	ز	کالا	دو	ش	بود
-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-

تقطیع گزینه (۴):

خ	دا	یا	ب	خا	ری	م	را	نر	د	زم
-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-
ک	صو	رت	ت	بند	دد	د	ری	دی	گ	زم
-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مفاعیلن مفاعیلن فعولن

(۲) مفعول مفاعیلن فعولن

(۳) مفعولن مفعولن فاعلن

۲۶ ۱ وزن گزینه (۱): مفعولن مفاعیلن // مفعولن مفاعیلن

وزن مشترک سایر گزینه‌ها: مفعولن مفعولن مفعولن مفعولن

تقطیع بیت سؤال:

م	ن	زبیر	جا	ب	م	لا	م	ن	ز	وم
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
ک	م	نیر	جا	ب	ا	می	دی	گ	ر	وم
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-

دقت کنید: رکن اول مصراع اول را می‌توان این‌طور هم خواند: من آزین جا /

-U -

۲۸ ۱ «باران اشک» و «باده شوق» اضافه تشبیهی‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) کنگره عرش

(۳) طلوع باده

(۴) گریه ابر / چهره - خزان

زبان عربی (اختصاصی)

۲۹ ۴ منظور از مجاز با علاقه مشابهت، استعاره است.

مروارید: استعاره از اشک (۱ مورد)

بررسی سایر گزینه‌ها،

- (۱) گل: استعاره از چهره معشوق / سنبل: استعاره از گیسوی یار / نگار: استعاره از معشوق / نسبت دادن پای به دل
 (۲) آتش: استعاره از عشق / چراغ: استعاره از زبان شاعر
 (۳) جان بخشی به گل و بهار (مصراع اول): تشخیص و استعاره / گل و بهار (مصراع دوم): هر دو استعاره از معشوق

۳۰ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها،

- (۱) نسبت دادن پشت و خم گرفتن آن به فلک
 (۲) نسبت دادن دیدن به اشک
 (۳) نسبت دادن گفتن به زمانه

۳۱ ۲ بیت «ب»: تشبیه مخاطب به نخل / تشبیه مخاطب به سرو

بیت «ج»: تشبیه مخاطب به خاک

بیت «ه»: تشبیه خانه به بهشت / تشبیه حریف به رضوان (نگهبان بهشت)

۳۲ ۳ استعاره مصرّحه: صنم: استعاره از زیبارو

استعاره مکنّیه: این که گل نرگس غمزه‌کنان و مست به باغ بیاید، «تشخیص» و «استعاره مکنّیه» به شمار می‌رود.

تشبیه: تشبیه گل نرگس به چشم صنم باده‌گسار

۳۳ ۳ مفهوم گزینه (۳): عاشق باید صبور و باتأمل باشد.

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: ازلی بودن عشق / عشق در سرشت انسان است.

۳۴ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): گله از ستم روزگار

مفهوم سایر گزینه‌ها،

- (۱) دل‌ربایی چهره معشوق
 (۲) پندناپذیری

(۴) گریز از عشق و معشوق ناممکن است. / تقابل عشق و زهد

۳۵ ۴ مفهوم گزینه (۴): نگوشت هم‌نشینی با بدان

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: کمال بخشی عشق

■ مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریب مشخص کن (۴۳ - ۳۶):

۳۶ ۳ ترجمه کلمات مهم: انْفَقُوا: انفاق کنید / جَمًا: (= مِن + ما) از آنچه / زَرَقْنَاكُمْ: به شما روزی داده‌ایم / مِن قَبْلِ أَن يَأْتِي: قبل از آنکه بیاید، قبل از آنکه فرا رسد / يَوْمٌ: روزی / لا يَبِيعُ فِيهِ: که در آن فروشی نیست / و لا خَلَّةٌ: و نه دوستی‌ای

بررسی سایر گزینه‌ها،

- (۱) «قسمت ... کرده‌ایم» ترجمه نادرستی از فعل «زَرَقْنَا» است. فعل «أَن يَأْتِي» ترجمه نشده است. «خَلَّةٌ» نکره است.
 (۲) حرف جرّ «مِن» در «جَمًا» ترجمه نشده است. «بِيعُ، خَلَّةٌ» نکره هستند.
 (۴) «قرار دادیم» ترجمه دقیقی نیست. «هیچ نوع» معادلی در عبارت ندارد و اضافی است.

۳۷ ۴ ترجمه کلمات مهم: تَبَادُلٌ: تبادل می‌کنند، ردّ و بدل می‌کنند / جَمِيعٌ: همه / اللّغات العالمیّة: زبان‌های جهانی / مُفَرِّدَاتِهَا: واژگانشان را / هذا الأمر: این امر، این مسأله / يَجْعَلُهَا: آن‌ها را قرار می‌دهد (می‌سازد).

بررسی سایر گزینه‌ها،

- (۱) «العالمیّة: جهانی» نه «دنیا» (زبان‌های دنیا = لغات العالم) «الأمر» نباید به صورت خبر و مجرّاً از اسم اشاره ترجمه شود. «منجر به ...» ترجمه نادرستی است.
 (۲) «العالمیّة» نادرست ترجمه شده است. «به خاطر» معادلی ندارد «يَجْعَلُهَا» نادرست ترجمه شده است!
 (۳) «در دنیا» ترجمه نادرستی است. «در حال تبادل» نادرست است. «يَجْعَلُ» مضارع است نه ماضی.

۳۸ ۱ بررسی موارد مهم،

- ۱- «أحدّم: یکی از آن‌ها» نه «یکی» (نادرستی گزینه (۳))
 ۲- «التّافذة» معرفه است نه نکره: پنجره (نادرستی گزینه‌های (۲) و (۴))
 ۳- فعل «يَتَكسّر» یک فعل لازم است؛ چون در باب انفعال است: شکسته شود نه شیشه را بشکنند! (نادرستی گزینه‌های (۲) و (۳))

۳۹ ۱ ترجمه کلمات مهم: كَانَتْ تُضْمِرُ: مخفی می‌کرد / أَلْفَهَا: دردتش را / مِن الْجَمِيعِ: از همه / لا تُرِيدُ: نمی‌خواست / أَن يَحْزَنَ الْآخَرُونَ عَلَيْهِا: دیگران بر او ناراحت (اندوهگین) شوند

بررسی سایر گزینه‌ها،

- (۲) «پنهان کرده بود» ماضی بعید است؛ درحالی که «كَانَتْ تُضْمِرُ» (کان + مضارع) معادل ماضی استمراری است. «لا تُرِيدُ» منفی است نه مثبت.
 (۳) «بود» نادرست است. «ألم» مفرد است نه جمع!
 (۴) «دردهایش = أَلْفَهَا!» ضمیر «ما» در «همه ما» معادلی ندارد. «كَانَتْ تُضْمِرُ» معادل ماضی استمراری است.

- ۴۹ (۳) لکله، اگر یک اسم نکره‌ای در جمله به کار رود و در ادامه بخواهیم از همان اسم نکره صحبت کنیم، این بار آن را با حرف «ال» به کار می‌بریم و در این حالت، الف و لام معنای اسم اشاره «آن / این» می‌دهد. در گزینه (۳) دقیقاً چنین حالتی وجود دارد؛ در یکی از خیابان‌ها جوانی را دیدم و «آن جوان» با صدایی زیبا آواز می‌خواند.
- ۵۰ (۲) «إلى مكانٍ أعرفه»، «مکان» اسم نکره و مجرور به حرف جرّی است که با جمله وصفیه «أعرفه» توصیف شده است.

۴۰ (۳) «الشجرة» مفرد است؛ درخت. «لِوَجْدِ» تا به وجود آورد. «بيتة: خانه‌اش».

۴۱ (۳) «الطافات» جمع است؛ انروی‌ها. «واجبٌ على كلِّ مواطنٍ» بر هر شهروندی واجب است.

۴۲ (۱) در گزینه (۲) «فقد» اضافی است. «هدف» مفرد است اما جمع آمده است. در گزینه (۳) «الذي» نادرست است و باید از «من» شرطیه استفاده شود. «بنفسه» معادلی ندارد. «هدف خود؛ هدفه». در گزینه (۴) «كالت محاولة كثيرة» نادرست است. «هدف نفسه» نادرست است.

۴۳ (۴) «و هرگاه نادانان آنان را مورد خطاب [و صحبت] قرار دهند، [با آنان] سخنی آرام گویند». این آیه اشاره دارد به این‌که با نادان‌ها باید سخنی نرم و آرام گفت و با ایشان ستیزه نکرد. گزینه آخر بیشتر از سایر گزینه‌ها به مفهوم این آیه اشاره دارد.

■ گزینه نادرست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۴ و ۴۵):

۴۴ (۱) «الميزان: ترازو» مفرد است نه مثنی؛ هر اسمی که آخرش «ان / ين» باشد، لزوماً مثنی یا جمع مذکر نیست؛ درضمن، «الميزان» معرفه به «ال» است.

۴۵ (۳) «يسلم»: در امان می‌ماند؛ «اولاً ثلاثي مجرد است: تسلّم، تسلّم، هم‌چنین لازم است نه متعدی»

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۴۶ - ۵۰):

۴۶ (۳) «المُتَكَبِّرِينَ» درست است؛ چون اسم فاعل است.

۴۷ (۲) بررسی سایر گزینه‌ها،

(۱) الشّاتِم (دشنام‌دهنده): کسی که به دیگری دشنام می‌دهد و به او اهانت و بدی می‌کند!

(۲) الوَكْنَة (لانه): خانه حیوانات که در آن زندگی می‌کنند (نادرست است؛ القش و الوَكْنَة به معنای لانه، مختص پرندگان است نه حیوانات دیگر)

(۳) التَّخْفِيز (تخفیف): کم کردن قیمت‌ها برای تشویق مردم به خرید

(۴) الجمار (خر): حیوانی که غالباً برای حمل به کار می‌رود و جمع آن «الحمير» است!

۴۸ (۴) در گزینه (۴) «ما» شرطیه است؛ «تُقَدَّم» فعل شرط و «نُشَاهِد» جواب شرط است. «ما» در سایر گزینه‌ها به ترتیب «مای موصولی، مای نفی و مای تمجیبه» است.

ترجمه گزینه‌ها،

(۱) آنچه این مرد از من می‌گوید، نادرست است.

(۲) کسی درختی نکاشت مگر آنکه برای او اجری نوشته شد!

(۳) چقدر ملامت‌حافظ و سعدی شیرازی زیباست.

(۴) هرچه از خوبی و بدی پیش می‌فرستیم، دیر یا زود نتیجه‌اش را می‌بینیم.

تاریخ

۵۱) همه عبارت‌های داده‌شده، درباره تاریخ طبری صحیح است.

۵۲) جنگ بدر: سال دوم هجری / جنگ احد: سال سوم هجری /

جنگ خندق: سال پنجم هجری

در سال سوم هجری، در جنگ احد، مشرکان در جنگ با مسلمانان توانستند به موفقیت نسبی دست پیدا کنند.

توجه: عبدالله بن ابی (سردهسته منافقان مدینه) می‌کوشید که انصار را علیه مهاجران تحریک نمایند. او حتی در غزه‌های احد و تبوک به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.

۵۳) الف) فتح صلح‌آمیز بیت‌المقدس ← خلیفه دوم (عمر بن خطاب)

خطاب)

ب) حمله اعراب مسلمان به منطقه سواد و فتح تعدادی از شهرهای آن منطقه ← خلیفه اول (ابوبکر بن ابی‌قحافه)

ج) تبعید برخی از صحابه پیامبر از جمله ابوذر غفاری و عمار یاسر ← خلیفه سوم (عثمان)

ب ← الف ← ج)

۵۴) لشکرکشی به عراق بر علیه امام حسن (ع)، مربوط به پیش

از تأسیس خلافت امویان است.

۵۵) دوره دوم خلافت عباسی، دوره ضعف و تجزیه (۲۳۲ تا

۵۶ق) در این دوره در بخش‌های وسیعی از قلمرو خلافت از جمله ایران و شمال آفریقا جنبش‌های استقلال‌طلبی منجر به تأسیس سلسله‌های حکومتی مستقل در این نواحی شد. چنین رویدادی به منزله تجزیه قلمرو و کاهش قدرت و اختیارات سیاسی و نظامی خلفای عباسی بود.

بررسی عبارت‌ها:

الف) دوران حیات امام کاظم (ع) معاصر با مهدی و هارون عباسی (از خلفای دوره اول) بود.

ب) نخستین سلسله حکومتی مسلمان ایرانی در زمان مأمون عباسی (از خلفای قدرتمند دوره اول خلافت) صورت گرفت.

ج) در نتیجه حملات سلطان محمود غزنوی، اسلام به شبه‌قاره هند راه یافت و گسترش پیدا کرد. (غزنویان در قرن پنجم هجری حکومت می‌کردند)

د) جنبش شعوبی در دوره امویان به وجود آمد در دوره اول عباسیان هم‌چنان در عراق فعال بود.

ه) نبرد عین جالوت مربوط به پس از سقوط خلافت عباسیان است.

۵۶) همه عبارت‌های داده‌شده، درباره حکومت‌های ایرانی در

فاصله سال‌های قرن سوم تا نیمه قرن پنجم هجری صحیح هستند.

۵۷) ۴ بررسی عبارت‌ها که نادرست:

ب) یکی از تحولات چشمگیر دوران حاکمیت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان، زوال موقعیت اقتصادی و اجتماعی دهقانان در ایران بود.

د) پیروان مذهب اسماعیلیه در شهرها و روستاهای ایران پراکنده بودند این گروه، مهم‌ترین مخالفان خلافت عباسی و دو حکومت غزنوی و سلجوقی بودند و به همین دلیل همیشه از سوی این حکومت‌ها مورد تعقیب و آزار قرار داشتند.

۵۸) ۴ بعد از مرگ شاهرخ، شاهزادگان تیموری که بر مناطق مختلف

حکومت می‌کردند، با یکدیگر به رقابت و ستیز برخاستند. در چنین اوضاع و احوالی بود که دو اتحادیه قبیله‌ای متشکل از ترکمانان به نام‌های قراقویونلو و آق‌قویونلو به ترتیب با پی افکندن حکومت‌هایی، نواحی غربی و مرکزی ایران را تصرف کردند.

۵۹) ۳ اقوام مغول در مسائل دینی چندان تعصبی نداشتند و با

پیروان ادیان دیگر با ملایمت برخورد می‌کردند. این مدارای اعتقادی (تسامح و تساهل) هر چند از روی آگاهی نبود و بیشتر متأثر از شرایط زندگی آن‌ها بود، اما در پذیرش دین‌های مختلف از سوی فرمانروایان و بزرگان مغولی، تأثیر بسزایی داشت. تسامح و تساهل دینی مغولان باعث شد که پیروان دین‌های گوناگون در میان آن‌ها به تبلیغ دین خود بپردازند. بزرگان ایرانی، شامل دیوان‌سالاران، عالمان و مشایخ صوفی به خوبی از این موقعیت برای مسلمان کردن ایلخانان و امیران مغول بهره بردند.

۶۰) ۳ کتاب تاریخ جهانگشا، نوشته عطاملک جوینی است.

در دوره نامسلمانی مغولان، بزرگان ایرانی هم‌چون خواجه نصیرالدین توسی، محمدجوینی و برادرش عطاملک جوینی برای مهار خشونت و رفتارهای خودسرانه فاتحان مغول، تلاش‌های بسیاری کردند و کوشیدند تا مغول‌ها را با فرهنگ ایرانی و آداب کشورداری آشنا کنند و زمینه مسلمان شدن این قوم غالب را فراهم آورند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) به دنبال کوشش‌های علمی و فرهنگی خواجه نصیرالدین توسی، تشیع در ایران گسترش یافت.

۲) دوره سلطنت غازان، دوره مسلمانی مغولان است.

۴) خواجه نصیرالدین توسی، بسیاری از دانشمندان متواری در برابر هجوم مغولان را به ایران بازگرداند.

۶۵ ۲ بیابان‌ها حدود ۳۳ درصد سطح زمین را پوشانده‌اند. این نواحی

از نظر گردشگری، تأمین انرژی خورشیدی، وجود معادن و شرایط ویژه برای تحقیقات نجومی و صنایع هوافضا قابل توجه هستند.

محدودیت‌های نواحی بیابانی: کمبود آب و خاک برای کشاورزی - شرایط نامناسب برای سکونت و فعالیت انسان (دشواری آمد و شد و راه‌سازی به دلیل پوشش وسیع ماسه‌ای) - حرکت ماسه‌های روان و فرسایش خاک

حدود ۱۰ درصد مردم جهان در نواحی کوهستانی زندگی می‌کنند.

محدودیت‌های نواحی کوهستانی: شرایط سخت طبیعی (سرما شدید، کاهش اکسیژن و مشکلات تنفسی)، مشکل بودن حمل و نقل و احداث راه‌ها، خطرات برف و یخبندان، منطبق بودن اغلب نواحی کوهستانی جوان بر گسل‌های فعال، شیب زمین و محدودیت خاک که خانه‌سازی و فعالیت‌های کشاورزی را با مشکل مواجه می‌کند.

۶۶ ۳ از مهم‌ترین نواحی کشت غله تجاری در دنیا مزارع وسیع گندم

در چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) چین از جمله کشورهای نیمه پیرامون است.

(۲) فرانسه از نواحی صنعتی در اروپای غربی است.

(۳) هند، از جمله نواحی صنعتی در جنوب و جنوب شرقی آسیا است و کلکته و بمبئی (در هند) از نظر توسعه صنعت اهمیت جهانی یافته‌اند.

(۴) فیلیپین و پاکستان با به کار بردن روش‌های علمی و بذره‌های اصلاح‌شده در زمینه تولید برنج به خودکفایی رسیدند.

۶۷ ۲ بررسی عبارت نادرست:

(ب) رابطه نابرابر اقتصادی بین نواحی جهان بعد از جنگ جهانی دوم به وجود نیامد بلکه ادامه یافت؛ زیرا این رابطه نابرابر پیشینه بسیار طولانی دارد.

۶۸ ۲ الف) حد اعمال اراده سیاسی یک نظام مدیریت یا حکومت

← مرز ناحیه سیاسی

(ب) ناحیه‌ای که نظام مدیریت مخصوص به خود دارد ← ناحیه سیاسی ویژه

(ج) بخشی از سطح زمین که نظام مدیریت، برای اداره بهتر امور، آن را به واحدهایی تقسیم‌بندی کرده است ← فضای جغرافیایی

۶۹ ۲ بندر هنگ‌کنگ (چین) ← ناحیه خودمختار

بندر انزلی ← منطقه آزاد تجاری

ناحیه سیاسی ویژه، ناحیه‌ای است که نظام مدیریت مخصوص به خود دارد؛

مانند نواحی خودمختار و مناطق آزاد تجاری.

توجه: نواحی خودمختار به استان‌ها و ایالت‌هایی گفته می‌شود که به دلیل شرایط قومی و مذهبی و نظایر آن، از استقلال محدودی برخوردارند و در امور

سیاست خارجی و دفاع، تابع حکومت مرکزی هستند.

جغرافیا

۶۱ ۲ جغرافی دانان از گذشته سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی -

که در آن‌ها پدیده‌ها با هم همگونی و وحدت دارند - تقسیم کرده و سپس مورد مطالعه قرار داده‌اند. این تقسیم‌بندی‌ها برای شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات درباره این مکان‌ها صورت می‌گیرد تا بتوان برای آن‌ها به طور صحیح برنامه‌ریزی کرد. انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی دان بستگی دارد.

۶۲ ۴ مورد «الف» در طرح‌واره داده شده ← نواحی سیاسی

بررسی عبارت‌ها:

الف) شامل نواحی جمعیتی، فرهنگی و اقتصادی است ← نواحی انسانی

ب) بستر زندگی و فعالیت‌های انسان محسوب می‌شوند ← نواحی طبیعی

ج) بخشی از سطح زمین است که تحت مدیریت سیاسی یا فرمانروایی یک قدرت سیاسی است ← نواحی سیاسی

د) با توجه به مقیاس فضای جغرافیایی و نظام مدیریت حاکم بر آن انواع مختلفی دارد ← نواحی سیاسی

ه) جوامع انسانی برای ادامه حیات خود به آن وابسته‌اند ← نواحی طبیعی

و) با مرزهای قراردادی از نواحی مجاور، متمایز می‌شوند ← نواحی سیاسی

۶۳ ۳ بررسی گزینه‌ها:

(۱) ناحیه حاره (استوایی) از مراکز کم‌فشار زمین و ناحیه جنب حاره از مراکز پرفشار زمین است.

توجه: در مراکز کم‌فشار، فشار هوا به سمت مرکز ناحیه، کم و در مراکز پرفشار، فشار هوا به سمت مرکز، افزایش می‌یابد.

(۲) ناحیه حاره (استوایی) بیشترین جذب و تابش انرژی خورشیدی را دارد.

(۳) هر چه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه بیشتر باشد، میزان تولید ماده آلی در آن‌جا بیشتر است. (در نواحی جنب حاره، پوشش گیاهی بسیار ضعیف است.)

(۴) هوای سرد شده در نواحی فوقانی استوا به سمت عرض‌های بالاتر حرکت

می‌کند و تحت تأثیر نیروی کوریولیس دچار انحراف می‌شود و در منطقه جنب حاره سرد و سنگین شده و فرو می‌نشیند.

۶۴ ۳ منطقه A ← فرسایش کاوشی

منطقه B ← فرسایش تراکمی

اشکال فرسایش کاوشی در بیابان: دشت ریگی (رگ)، چاله‌های بادی، کلتوت (باردانگ) و گرزدیو و ستون‌های سنگی

اشکال فرسایش تراکمی در بیابان: تپه‌های ماسه‌ای (تلماسه) و برخان

جامعه‌شناسی

۷۰ | ۴ بررسی عبارت‌ها،

- الف) کشمکش بین اوکراین و روسیه بر سر شبه‌جزیره کریمه ← تأثیر فضاهای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی
- ب) احداث و بهره‌برداری از تونل مانش میان دو کشور فرانسه و انگلستان ← تأثیر تصمیمات و توافقات سیاسی بر فضاهای جغرافیایی
- ج) ساخت جزایر مصنوعی در آب‌های خلیج فارس ← تأثیر تصمیمات سیاسی بر فضاهای جغرافیایی
- د) تلاش کشورهای سلطه‌گر برای نفوذ در کشورهای منطقه خلیج فارس ← تأثیر فضاهای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی

۷۱ | ۲ بررسی موارد نادرست،

- الف) جهان هستی به جهان تکوینی و جهان انسانی تقسیم می‌شود.
- د) جهان انسانی است که به جهان فرهنگی و ذهنی تقسیم می‌شود.
- ۷۲ | ۴ برخی فرهنگ‌ها جبرگرا و غیرمسئول‌اند آن‌ها نقش انسان‌ها را در سرنوشتشان را انکار می‌کنند و قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند که در نتیجه فقدان ویژگی و روحیه تعهد و مسئولیت در انسان‌ها می‌باشد.
- فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند.
- فرهنگ جهانی باید توانایی پاسخ به پرسش‌های ثابت بشر و پرسش‌های متغیر را داشته باشد و براساس عقاید و ارزش‌های بنیادین خود، به این پرسش‌ها و نیازهای متغیر پاسخ مناسب بدهد که نیازمند دو سطح از ویژگی عقلانیت می‌باشد.

۷۳ | ۱ در استعمار فرانو، استعمارگران بیش از ابزارهای نظامی،

سیاسی و اقتصادی، از ابزارهای فرهنگی و علمی به ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند که در آن، استعمارگران و مجریان هر دو پنهان‌اند. استعمار نو، پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره، طی قرن بیستم (نه قرن نوزدهم) به وجود آمد که در آن، استعمارگران پنهان و مجریان آن‌ها آشکارند.

۷۴ | ۳ این دوران (دوران خلافت) از زمان رحلت رسول خدا (ص)

آغاز شد و در طول خلافت اموی، عباسی و عثمانی ادامه یافت.

قدرت سیاسی جوامع اسلامی که تا قبل از استعمار، بیشتر قومی و قبیله‌ای بود، در دوران استعمار، از طریق سازش با دولت‌های غربی، با قدرت استعمارگران پیوند خورد و استبداد ایلی و قومی به صورت استبداد استعماری درآمد.

استبداد قومی با وجود این‌که دارای هویتی غیراسلامی بود، به دلیل نداشتن پشتوانه‌ای خارج از جهان اسلام، از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد.

۷۵ | ۳ روشنگری در معنای خاص، به مبنای معرفت‌شناسی

پذیرفته شده در فرهنگ غرب گفته می‌شود و روشی از معرفت و شناخت است که با سکولاریسم و اومانیسم همراه شده است.

دلیل نام‌گذاری قرون چهاردهم تا شانزدهم میلادی به رنسانس، این است که غرب در این زمان به فرهنگ یونان و روم بازگشت.

فرهنگ جدید غرب با پیدایش فلسفه‌های روشنگری آغاز می‌شود.

روشنگری در سده‌های هفدهم و هجدهم میلادی، بیشتر شکلی عقل‌گرایانه داشت.

وی معتقد بود با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید، به همین دلیل بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت برمی‌بندد.

در جنگ جهانی اول، برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی و در جنگ جهانی دوم برای اولین بار از بمب اتم استفاده شد.

۸۰ | ۳ | بررسی عبارت‌های نادرست

(ب) فقط بحران‌های اقتصادی (نه همراه چالش فقر و غنا)، در صورتی‌که کنترل نشوند، می‌توانند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شوند.

(د) در تاریخ اقتصاد سرمایه‌داری غرب، بحران‌های اقتصادی به طور متناوب (نه مستمر) و با شدت و ضعف‌های متفاوت (نه دامنه‌دار) پدید آمده‌اند.

۷۶ | ۲ | فرهنگ ایرانی در دوره حاکمیت سلوکیان، هویت خود را حفظ کرد. چین با آن‌که از مغولان شکست خورده بود، فرهنگ خود را بر آنان تحمیل کرد.

کشورهای غربی برای تأمین منافع اقتصادی خود، نیازمند در هم شکستن مقاومت فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آن‌ها را تحمل نمی‌کردند. برخی از کشورهای استعمارزده، توسط استعمارگران به اشغال کامل نظامی درآمدند؛ مانند هندوستان، اندونزی و الجزایر.

۷۷ | ۴ | علوم انسانی غربی موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازنگری و ارزیابی کنند. این پدیده، فرهنگ‌ها را از علمی که بر پایه بنیان‌های معرفتی دینی است، محروم می‌گرداند.

کانون‌های ثروت و قدرت برای حفظ منافع خود، از طریق سازمان‌های بین‌المللی، موانع موجود بر سر راه تجارت بین‌المللی را برمی‌دارند و استقلال اقتصادی و سیاسی کشورهای مختلف را مخدوش می‌سازند. وابستگی کشورهای استعمارزده، امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد.

برخورد استعماری غرب، جوامع غیرغربی را از نظر اقتصادی و سیاسی در موضع ضعف قرار داد. این پدیده، اغلب نوعی خودباختگی فرهنگی نیز در آن جوامع ایجاد کرد.

۷۸ | ۴ | بلوک شرق و غرب با دو اقتصاد و سیاست متفاوت (نه فرهنگ متفاوت که فرهنگ واحدی داشتند)، جهان را به دو قطب اصلی تقسیم کرده بودند و آمریکا و شوروی به عنوان دو ابرقدرت در مرکز این دو قطب قرار داشتند.

جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می‌دادند و جوامع سوسیالیستی با دو مشکل اساسی، روبه‌رو شدند: الف) از بین رفتن آزادی افراد ب) پیدایش طبقه جدید که در کشورهای سوسیالیستی طبقه جدیدی شکل گرفت که نه براساس ثروت بلکه بر مدار قدرت سازمان می‌یافت.

۷۹ | ۱ | از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود. دو جنگ جهانی، با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد.

اصطلاحات صنعتی و ثروتمند، توسعه‌نیافته یا در حال توسعه به این نکته اشاره دارند که کشورهای توسعه‌یافته، الگوی کشورهای دیگرند و سایر کشورها باید مسیر آن‌ها را ادامه دهند.

۸۱ | ۳

مهم‌ترین مرحله تفکر، مرحله اول است، زیرا هم طی مراحل مختلف تفکر منوط به وجود یک مجهول یا مسئله است و هم باید بتوان تشخیص داد که مجهول ما یک مجهول فلسفی است یا غیرفلسفی. ضمن این‌که ما در مرحله سوم تفکر غیرفلسفی، یعنی تفکر در اندوخته‌ها، مجهول مورد نظرمان را به کمک دانسته‌های قبلی خود و نه دانسته‌های بدیهی معلوم می‌کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۲) هم در مراحل اندیشه‌ورزی و تفکر غیرفلسفی و هم در مراحل تفکر فلسفی، چهار مرحله وجود دارد که ابتدای آن مواجه شدن با یک مجهول یا مسئله است و مرحله بعدی طرح سؤال است (با این تفاوت که در تفکر فلسفی، مجهول و پرسش ما فلسفی است). مرحله سوم نیز در تفکر غیرفلسفی، تفکر در اندوخته‌ها و در تفکر فلسفی، رجوع به معلومات و تفکر در اندوخته‌ها و انتخاب معلومات مناسب با سؤال است و در نهایت مرحله چهارم و پایانی، در تفکر غیرفلسفی، رسیدن به پاسخ است و در تفکر فلسفی، رسیدن به دریافت فلسفی و تحقق شناخت و معرفت است.

۴) طی مراحل تفکر منوط به وجود یک مجهول یا مسئله است و لذا کسی که با یک مسئله یا مجهول برخورد نکند، قطعاً اقدام به تفکر و طرح سؤال نخواهد کرد.

۸۲ | ۳

مبانی و زیربنای علوم در فلسفه بررسی می‌شوند و گاهی، به آن بخش از مباحث فلسفی که مبانی هر علم را بررسی می‌کنند، فلسفه مضاف آن علم گفته می‌شود.

آنچه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته شود، اساس و شالوده نظریات در علوم قرار می‌گیرد. برای روشن‌تر شدن این ارتباط، به نمونه ذکرشده، توجه کنید: فلسفه علوم اجتماعی، یکی از شاخه‌های مهم فلسفه است. یکی از مسائل مورد توجه در این شاخه از فلسفه، این است که آیا جامعه اصالت و اهمیت دارد یا فرد. گروهی از فیلسوفان پیرو اصالت فرد هستند و جامعه را مجموعه‌ای از افراد می‌دانند که کنار هم زندگی می‌کنند. گروهی دیگر از فیلسوفان معتقدند که افراد یک جامعه، نقش و هویت مستقلی ندارند و افکار و اندیشه‌ها و تصمیم‌گیری‌های آنان تابع شرایط اجتماعی آنان است. این دو دیدگاه که در فلسفه علوم اجتماعی شکل گرفته، تأثیر زیادی در شیوه بررسی مسائل اجتماعی توسط جامعه‌شناسان دارد. آنان که به اصالت فرد اعتقاد دارند، همواره منافع و مصلحت افراد را بر منافع جامعه مقدم دانسته و در برنامه‌ریزی‌های

فرهنگی و اقتصادی و نظایر آن، بیشتر به منافع و رشد فرد توجه دارند. اما آنان که برای جامعه اصالت قائل‌اند، برنامه‌های فرهنگی و اقتصادی و اجتماعی آنان، سمت و سوی اجتماعی دارد و منافع جمع را در اولویت قرار می‌دهند. با توجه به توضیحات بالا، چون این عبارت «برای پیشرفت جامعه، مدارس خصوصی باید محترم شمرده شود؛ زیرا جامعه، مجموعه افرادی است که کنار هم زندگی می‌کنند» بیانگر دیدگاه اصالت فرد در فلسفه علوم اجتماعی است که یکی از شاخه‌های مهم فلسفه است و ما عنوان کردیم که آن چه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته شود، اساس و شالوده نظریات در علوم قرار می‌گیرد. پس در این عبارت، اساس و شالوده بودن فلسفه‌های مضاف برای نظریات علمی نمایان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مبانی و زیربنای علوم مختلف در فلسفه‌های مضاف بررسی می‌شود و نه بالعکس.

۲ و ۴) میان هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی یک فیلسوف با فلسفه مضاف او ارتباط وجود دارد، نه این‌که میان هستی‌شناسی یک فیلسوف با بخش اصلی فلسفه یا میان معرفت‌شناسی یک فیلسوف با بخش اصلی فلسفه ارتباط برقرار است؛ زیرا هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی خود دو بخش اصلی و ریشه‌ای فلسفه را تشکیل می‌دهند.

۸۳ | ۴

اندیشیدن فیلسوفانه، تأمل کردن درباره باورهای مربوط به زندگی است؛ آموختن چرایی و یافتن دلایل درستی یا نادرستی باورها؛ پذیرفتن باورهای درست و کنار گذاشتن باورهای نادرست. در این صورت، خودمان بنیان‌های فکری خود را می‌سازیم و به آزاداندیشی می‌رسیم و شخصیتی مستقل کسب می‌کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) باورهای بنیادی که فلسفه ما را می‌سازند، نقش تعیین‌کننده در انتخاب اهداف دارند. به عبارت دیگر، این باورها هستند که به ما می‌گویند چه چیزی را هدف زندگی قرار دهیم و از چه چیزی گریزان باشیم. پس اهداف تابع باورها هستند.

۲) فیلسوفان می‌کوشند با کاستن از مغالطه‌ها، فهم درستی از حقایق، چه در عالم هستی و چه در مسائل بنیادی زندگی، ارائه دهند و آن را با گفتار مناسبی که خالی از مغالطه باشد، بیان کنند.

۳) اهل تفکر فلسفی می‌خواهند به ریشه باورهای خود برسند و چرایی قبول آن‌ها را مرور کنند. اینان می‌کوشند بنیان‌های فکری خود را در چارچوب عقل و منطق قرار دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) سقراط برای اثبات دینداری خویش و اعتقاد به خدا، از ملئوس سؤال می‌کند: «آیا کسی پیدا می‌شود که علم و قدرت و عدالت فوق بشری را قبول داشته باشد ولی وجود خداوند را منکر شود؟» یعنی سقراط محاکمه خود به دلیل اتهام بی‌خدایی را نمی‌پذیرد و تشکیل چنین دادگاهی را جایز نمی‌داند.

۲ و ۳) سقراط می‌گوید: آیا پسندیده است که از ترس مرگ یا هر خطر دیگری از فرمان الهی سرپیچی؟ این سخن وی نشان می‌دهد که وی سرپیچی از فرمان خدا به خاطر ترس از مرگ را امری ناپسند می‌داند.

۸۷ ۲ هنگامی که کرفون از سروش معد دلفی پرسید: «داناترین آدمیان چه کسی است؟» پاسخ شنید که «داناترین مردم سقراط است.» همین که سقراط چنین پیامی را دریافت کرد، راز این پیام را جويا شد و دریافت که راز دانا معرفی کردن وی در این است که او نسبت به جهل خویش آگاه است یعنی می‌داند که نمی‌داند، حال آن‌که دیگران که خود را دانا می‌پندارند، از دانایی بهرمانی نبرده‌اند یعنی اینان نمی‌دانند که نمی‌دانند و به جهل خود جاهل و نادان‌اند. به همین دلیل، سقراط، دانایی را در اقرار به نادانی می‌داند؛ پس تفاوت «نمی‌دانم» سقراط با «نمی‌دانم» سوفسطائیان، این است که «نمی‌دانم» سقراط ریشه در تواضع و فروتنی او دارد، حال آن‌که «نمی‌دانم» سوفسطائیان ریشه در جهل مرکب و خودبزرگ‌بینی کاذب و خودفروبی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) «نمی‌دانم» سقراط به معنای «یقین نداشتن و عدم اطمینان نسبت به همه دانسته‌ها» نیست، بلکه به این معنی است که او نسبت به جهل خویش آگاه است.

۲) «نمی‌دانم» سوفسطائیان ریشه در جهل مرکب و خودبزرگ‌بینی کاذب و خودفروبی دارد و با خودآگاهی، فاصله‌ای بسیار دارد.

۳) «نمی‌دانم» سقراط کاملاً متمایز از «نمی‌دانم» سوفسطائیان است.

۸۸ ۱ گرگیاس می‌گوید: اولاً چیزی وجود ندارد. ثانیاً اگر هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد. ثالثاً اگر برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگری بیاموزد و منتقل نماید. پس گزینه (۱) عین ادعای گرگیاس است.

گرگیاس مدعی آن است که «چیزی وجود ندارد و اگر هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد.» اما آیا او واقعاً می‌داند که «هیچ چیز را نمی‌توان شناخت؟» اگر او بپذیرد که چنین چیزی را نمی‌توان شناخت، بنابراین چگونه مدعی آن است؟ (گزینه (۳)) هم‌چنین اگر او می‌داند که «هیچ چیزی را نمی‌توان شناخت» پس او اصلاً نمی‌تواند مدعی آن باشد که هیچ چیزی را نمی‌توان شناخت؛ زیرا این سخن خود، موردی از دانستن است و آن ادعای کلی وی را نقض می‌کند. (گزینه (۴)) از سوی دیگر، اگر واقعاً هیچ چیزی را نمی‌توان شناخت، بنابراین او همین را نیز نمی‌تواند بداند که هیچ چیزی را نمی‌توان دانست. (گزینه (۲))

شهرت هراکلیتوس در تاریخ فلسفه به دلیل دو اندیشه اوست: اولی وحدت اضداد است. او عقیده داشت که اموری که با هم ضد هستند، می‌توانند با یکدیگر جمع شوند؛ مثلاً دامنه گوه، هم سربالایی است و هم سربالینی. درباره یک لیوان که تا نصف آن آب است، هم می‌توان گفت نیم لیوان خالی است و هم می‌توان گفت نیم آن پر است و این دو جمله تضادی با یکدیگر ندارند. پس وجود این اضداد است که جهان را می‌سازد و گریزی از ستیز و تضاد نیست. دومین اندیشه مشهور وی، تغییر و تحول دائمی جهان است. او می‌گفت: «همه چیز در سیلان و حرکت است.» هیچ چیز ثابتی در این جهان وجود ندارد. دگرگونی قانون زندگی و قانون کائنات است، بر همه چیز فرمان می‌راند و نمی‌توان از آن گریخت.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۲) از نظر هراکلیتوس، همه چیز در سیلان و حرکت است. بنابراین حیثیت شدن و حرکت، از حیثیت وجود اشیا، انفکاک‌پذیر نیست. (جداناپذیری هستی و شدن یعنی سکون در هستی راه ندارد و هستی همیشه در شدن است.)

۳) هراکلیتوس همه اجزای عالم را در حرکت دائم و حرکت را حاصل جنگ اضدادی می‌داند که در همه پدیده‌ها (نه برخی) وجود دارد.

۴) اتفاقاً هراکلیتوس تبیین معقولی از وحدت اضداد ارائه داد.

۸۵ ۲ از نظر پارمنیدس، هستی، یک امر واحد است (کثیر نبودن)، ثابت می‌باشد و حرکت و شدن ندارد (نامتغیر). او می‌گفت در جهان واقع، نیستی راه ندارد و نمی‌توان گفت «نیستی، هست» زیرا این جمله تناقض‌آمیز است. ما با یک واقعیت بدون تغییر و جاودان و فناپذیر روبرو هستیم. البته از طریق حواس نمی‌توان به این واقعیت رسید. تنها با تفکر عقلی است که این حقیقت را می‌توان دریافت. پس نمی‌توان گفت که هستی واحد در نظر پارمنیدس، مادی است.

۸۶ ۲ سقراط در ادامه دفاعیاتش از کسانی یاد کرد که دشمن او هستند و به هر ترتیب که شده، حکم مرگ وی را از دادگاه خواهند گرفت. بنابراین خطاب به حاضران گفت:

«ای مردم! کسی که راه درست را یافت و آن را در پیش گرفت، هرگز نباید از خطر هراسی به دل راه دهد. اکنون که خداوند مرا مأمور کرده تا در جست‌وجوی دانش بکوشم و آن را به دیگران بیاموزم، آیا پسندیده است که از ترس مرگ یا هر خطر دیگری، از فرمان الهی سرپیچی کنیم؟ بلی! اگر چنین گناهی از من سرزند، سزاوار است که دادگاهی تشکیل دهند و بگویند سقراط به خدا اعتقاد ندارد. ارتکاب آن گناه دلیل بر سرپیچی از امر خداست؛ در آن صورت، مدعی داشتن دانشی شده‌ام که در حقیقت فاقد آن هستم.»

بررسی سایر گزینه‌ها،

۲ و ۳) عقل با کمک حواس و تحلیل عقلانی یافته‌های حسی می‌تواند به بسیاری از اسرار و رموز طبیعت پی ببرد و قوانین طبیعی را بشناسد. این نوع شناخت را که عقل با همکاری حس به دست می‌آورد، «شناخت تجربی» می‌گوییم. عقل قادر است بدون استفاده از یافته‌های تجربی و صرفاً با تفکر و جنبش استدلال، به حقایق برسد و دانش‌هایی را پایه‌گذاری کند. به این قبیل دانش‌ها «شناخت عقلی» می‌گوییم. بسیاری از دانسته‌های ریاضی از این قبیل هستند. پس حس در یافته‌های عقلانی محض دخالت ندارد، اما در یافته‌های تجربی دخالت دارد. پس این مورد، بیانگر تفاوت و نه شباهت یافته‌های عقلانی محض و یافته‌های تجربی است.

۴) عقل در یافته‌های تجربی می‌تواند دخالت داشته باشد.

۹۲) عبارت «میان داده‌های استدلالی و قطعی عقلی با معارف

وحیانی، تضادی نیست و هر دو مؤید یکدیگرند» بیان دیدگاه بیشتری فلاسفه مسلمان است که البته ملاصدرا و علامه طباطبایی بر آن تأکید بیشتری کرده‌اند. ملاصدرا پیوند مستحکمی میان فلسفه و معرفت وحیانی برقرار کرد و اثبات کرد که نه تنها تضاد و تناقضی میان داده‌های مستدل و یقینی عقل و معارف وحیانی وجود ندارد بلکه عقل و وحی تأییدکننده یکدیگرند. علامه سید محمدحسین طباطبایی فیلسوف بزرگ معاصر می‌گوید: «صدرالمآلهین پایه بحث‌های علمی و فلسفی خود را روی پیوند میان عقل و کشف (شهود) و شرع (وحی و سنت) گذاشت و در راه کشف حقایق الهیات از مقدمات برهانی و مطالب کشفی (شهودی) و مواد قطعی دینی (آنچه از قرآن و حدیث به دست می‌آید) استفاده نمود»

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱ و ۴) عبارت «درک حقیقت و رسیدن به آن، هم از طریق عقل و هم از طریق شهود معنوی، امکان‌پذیر است» و عبارت «آنچه که از طریق اشراق و به صورت الهامات شهودی به دست می‌آید، باید تبیین استدلالی شود» بیانگر دیدگاه سهروردی است.

۲) علامه سید محمدحسین طباطبایی، فیلسوف بزرگ معاصر می‌گوید: «صدرالمآلهین پایه بحث‌های علمی و فلسفی خود را روی پیوند میان عقل و کشف (شهود) و شرع (وحی و سنت) گذاشت و در راه کشف حقایق الهیات از مقدمات برهانی و مطالب کشفی (شهودی) و مواد قطعی دینی (آنچه از قرآن و حدیث به دست می‌آید) استفاده نمود»

۸۹) ۴) از آن‌جا که بشر به طور طبیعی به امکان شناخت خود و پدیده‌های دیگر باور دارد و وجود اشتباه را به معنای ناتوانی در کسب معرفت تلقی نمی‌کند از ابتدای زندگی خود روی زمین، برای درک خود و جهان پیرامون خویش تلاش کرده است. نتیجه این تلاش مستمر، دستیابی انسان به دانش‌های مختلف در رشته‌ها و شاخه‌های گوناگون علم است. همین پیشرفت، خود دلیلی بر توانایی بشر برای رسیدن به معرفت است. این عبارت‌ها به خوبی باطل‌کننده شکاکیت مطلق، به معنای شک در اصل دانستن و همه دانسته‌هاست و نه هر نوع شک‌گرایی. (رد‌گزینه‌های (۱) و (۲)) زیرا انسان ممکن است در توانایی خود برای شناخت برخی امور شک کند که این شک، غیر از شکاکیت مطلق یا همان شک در امکان اصل شناخت است. از سوی دیگر، تکامل در علم با قبول موارد زیر معنا دارد:

الف) انسان توانایی شناخت اشیا، همان‌گونه که هستند را دارد. (درستی گزینه (۴))

ب) هر چه انسان بیشتر تلاش کند، شناخت بیشتری از اشیا به دست می‌آورد. (ج) انسان از طریق رفع اشتباهات گذشته نیز دانش خود را تقویت می‌کند.

۹۰) ۴) یکی از ابزارهای شناخت ما حس است. ما به کمک حواس پنج‌گانه با عالم طبیعت آشنا می‌شویم و بسیاری از موجودات و ویژگی‌های آن‌ها را می‌شناسیم.

گرچه گاهی در شناخت حسی خطا رخ می‌دهد، اما این شناخت به قدری برای ما معتبر است که بر پایه آن زندگی می‌کنیم و از اشیا طبیعی بهره می‌بریم و نیازهایمان را برطرف می‌سازیم. پس شناخت حسی، این امکان را به ما می‌دهد که بتوانیم مواد مورد نیاز در زندگی را انتخاب کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱ و ۲) گرچه گاهی در شناخت حسی خطا رخ می‌دهد اما این شناخت به قدری برای ما معتبر است که بر پایه آن زندگی می‌کنیم و از اشیا طبیعی بهره می‌بریم و نیازهایمان را برطرف می‌سازیم. پس کسی نیست که به علت چند بار اشتباه در دیدن، دیگر از چشم خود استفاده نکند. او حتی برای پی بردن به خطای خود، باز هم از همین حواس استفاده می‌کند. (۳) این‌که انسان می‌تواند متوجه خطای خود شود، خود دلیلی است بر توانایی حواس برای شناخت اشیا.

۹۱) ۱) در یافته‌های تجربی، امکان خطا هست، هر چند می‌توان با تلاش و کوشش علمی و دقت در آزمایش‌ها و تجربه‌ها آن را کاهش داد. در یافته‌های عقلانی هم چه در ریاضیات و چه در فلسفه، امکان خطا وجود دارد. پس شباهت آن دو در این است که امکان بروز خطا و اشتباه وجود دارد. از سوی دیگر، عقل قادر است بدون استفاده از یافته‌های تجربی و صرفاً با تفکر و جنبش استدلال، به حقایق برسد و دانش‌هایی را پایه‌گذاری کند. به این قبیل دانش‌ها «شناخت عقلی» می‌گوییم. بسیاری از دانسته‌های ریاضی از این قبیل هستند. پس اختلاف آن دو در این است که حس در یافته‌های عقلانی محض دخالتی ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مارکس، فیلسوف ماتریالیست قرن نوزدهم است. ماتریالیست‌ها دستمای از فیلسوفان هستند که می‌گویند همه موجودات از جمله انسان فقط یک بُعد و یک ساخت دارند که همان بُعد مادی و جسمانی است. آنان می‌گویند ذهن و روان هم چیزی جز مغز و سلسله اعصاب انسان نیست. از نظر ماتریالیست‌ها، انسان یک ماشین مادی بسیار پیچیده است. نه چیزی فراتر از آن.

۲ و ۳) داروینیست‌ها که عبادی نزدیک به ماتریالیست‌ها دارند، فیلسوفانی هستند که از نظریه داروین درباره پیدایش حیات و تحول تدریجی موجودات زنده و پیدایش انسان از حیوان نتایج فلسفی گرفتند و گفتند که انسان چیزی نیست. جز یک حیوان راست‌قامت؛ با این تفاوت که از سایر حیوانات پیچیده‌تر است و همان‌طور که یک کرم با یک پرند تفاوت ندارد و هر دو حیوان شمرده می‌شوند، انسان نیز به‌جز پیچیدگی بیشتر، تفاوت حقیقی با آن‌ها ندارد.

۹۳ ۱) پوزیتیویست‌ها علاوه بر این‌که تنها راه رسیدن به شناخت و معرفت را تجربه می‌دانستند، معتقد بودند که اصولاً آن دسته از مفاهیم و گزاره‌ها که تجربه‌پذیر نیستند و از طریق تجربه نمی‌توانند مورد بررسی و ارزیابی قرار بگیرند، بی‌معنا هستند. بنابر این دیدگاه، مفاهیمی مانند خدا، اختیار، نفس و روح که تجربه دربارۀ نفی یا اثبات آن‌ها نمی‌تواند نظر دهد، معنای روشنی ندارند. لذا اصولاً قابل بررسی علمی نیستند. یکی از مؤسسان پوزیتیویسم که از این اصطلاح برای اولین بار استفاده کرد، اوگوست کنت، فیلسوف فرانسوی قرن نوزدهم میلادی است. اما دکارت فیلسوف و ریاضی‌دان بزرگ فرانسوی، به تفکر عقلی اهمیت بسیار می‌داد و معتقد بود عقل انسان به طور ذاتی معرفت‌هایی دارد که از تجربه به دست نیامده‌اند؛ مانند معرفت به وجود نفس مجرد و وجود خدا. به اعتقاد دکارت، انسان در فهم این قبیل امور، نیازی به حس و تجربه ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) عبارت «عقل انسان به طور ذاتی معرفت‌هایی دارد که از تجربه به دست نیامده‌اند» موافق نظرات دکارت و مخالف نظرات اوگوست کنت است.

۳) شناخت هر کس برای خودش و نسبت به خودش اعتبار دارد، بیانگر دیدگاه نسبی‌گرایان است.

۴) عبارت «روش تجربی قادر نیست پاسخگوی نیازهای مهم زندگی انسان باشد»، به محدودیت روش تجربی اشاره می‌کند.

۹۴ ۱) جریان عقل‌گرایی برخلاف جریان تجربه‌گرایی برای انسان دو بُعد روحی و مادی قائل است و حقیقت انسان را همان روح و نفس وی می‌داند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) فلاسفه عقل‌گرا، هر چند که برای انسان دو بُعد روحی و مادی قائل‌اند، اما حقیقت انسان را روح و نفس وی می‌دانند.

۳) جریان تجربه‌گرا به این سو تمایل دارند که یا اصولاً وجود «نفس» را انکار کنند و انسان را یک موجود مادی بدانند و یا نفس را چیزی فرعی نسبت به بدن تلقی کنند و از آثار و لوازم بدن به شمار آورند.

۴) بیانگر دیدگاه دکارت است. دکارت، فیلسوف فرانسوی که هم درباره بدن و هم درباره نفس تحقیق کرده، بدن را ماشینی پیچیده می‌داند که به‌طور خودکار فعالیت می‌کند. اما این بدن، حقیقت «من» انسان را تشکیل نمی‌دهد. از نظر وی، «من» همان «روح» یا «نفس» است که مرکز اندیشه‌های ماست.

۹۵ ۴) مارکس، فیلسوف ماتریالیست قرن نوزدهم، انسان را فقط یک موجود مادی می‌داند که نیازهای اصلی او را نیازهای مادی تشکیل می‌دهند و نیازهایی مانند نیاز به اجتماع و قانون و نیاز به اخلاق، همه به خاطر نیازهای مادی پیدا شده‌اند.

روان‌شناسی

۹۶ ۴ بررسی عبارت‌های لادرست،

(الف) فرضیه است.

(ب) مسئله است.

(ج) فرضیه در صورت تأیید به اصل یا قانون تبدیل می‌شود.

۹۷ ۲ نشستن مستقل ← رشد جسمانی

برنامه‌ریزی ← رشد شناختی

اصرار یا زور بر خواسته ← رشد هیجانی

بازی گروهی ← رشد اجتماعی

۹۸ ۴ عضویت در گروه‌ها ← بُعد اجتماعی هویت

بررسی سایر گزینه‌ها،

(۱) اشاره به بُعد جسمی هویت دارد.

(۲) اشاره به بُعد اجتماعی هویت دارد.

(۳) اشاره به بُعد روانی هویت دارد.

۹۹ ۳ اشکان محرک غایب یعنی ورود ممنون را ارزیابی کرده است

← هشدار کاذب

حسین علامت حاضر یعنی تابلوی ایست را ردیابی کرده است ← از دست

دادن محرک هدف

۱۰۰ ۲ معلم از مهارت و تجربه زیادی برخوردار است، بنابراین

کارایی توجه او نسبت به سایر گزینه‌ها بیشتر است.

بررسی سایر گزینه‌ها،

(۱) دو تکلیف به هم شباهت ندارند و گفته نشده که رضا در رانندگی مهارت دارد.

(۳) دو تکلیف ذکرشده، دشوار هستند.

(۴) دو تکلیف هیچ شباهتی به هم ندارند.

۱۰۱ ۱ استراحت بین فعالیت مداوم ← از بین بردن اثر تداخل

عامل عاطفی مردودی در مونا باعث فراموشی او شده ← عوامل عاطفی

کم‌توجهی احسان موجب فراموشی رنگ کفش او شده ← عدم رمزگردانی

۱۰۲ ۳ انتقال باعث می‌شود کسی که خیاطی بلد است، منجوق‌دوزی

را زودتر یاد بگیرد. (اثر تجربه گذشته)

ارائه نظریه رشد زبان ← نوع نگاه به مسئله که در دانشمندان با افراد عادی

بسیار متفاوت است.

۱۰۳ ۳ انتخاب دوست نسبت به سایر گزینه‌های ذکرشده از اهمیت

بیشتری برخوردار است و تصمیمی مهم است.

۱۰۴ ۲ اطاعت کورکورانه مربوط به سبک تصمیم‌گیری وابسته است نه

احساسی.

۱۰۵ ۱ در این مثال فرد باید بین دو جنبه‌ی ناخوشایند یکی را

انتخاب کند.

بررسی سایر گزینه‌ها،

(۲) گرایش - اجتناب

(۳) گرایش - گرایش

(۴) گرایش - اجتناب